Түрүү хонишодой дүй дүршэлые бүгэдын шададабари болгое

БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой ҮНЭН

КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

№ 176 (8396) | 1957 оной июлиин 27, суббото | Сэн 20 мүнгэн

Малшан Боролдой Базаровна ЛЕНХОБОЕВА

Орон дотороо һү, мяха, тоһоной хүн бүхэндэ хүртэсын талаар ойрын жэлнүүдтэ Америкын Холбоото Штадуудые хүсэхэ тушаа Коммунистическэ партиингаа табиһан хүндэтэ зорилгые бодото дээрэнь бэелүүлхын түлөө колхоз, совхозуудаймнай малшад үсэд шангаар тэмсэжэ байна. Тэдэнэй тоодо Бичурын совхозой малшан Боролдой Базаровна Ленхобоева жэшээтэ һайнаар ажаллана.

Арбан долоо наһанһаа хойшо хорин жэлэй туршада артель ниитынгээ адуу малые харууһалжа, Боролдой Базаровна ажалай баян дүй дүршэлтэй болонхой· Һүүлэй гурбан жэлэй туршада дүршэл ехэтэй малшанда эмэ хашараг, гунжануудые бэлшээн таргалуулхые даалгаһан байха юм. Түрүүндээ «Коммунизм» колхозой правлениин, энэ жэлһээ Бичурын совхозой дирекциин олгоһон найдабарие малшан Ленхобоева урагшатай һайнаар дүүргэһэн, дүүргэжэшье байна.

Урзанда жэл зун-намарай бэлшээриин үедэ адуулжа байһан малайнгаа толгой бүриин шэгнүүрые тэрэ дунда зэргээр үдэртөө 1160 граммаар нэмээжэ, республика соогоо суурхаһан байгаа. Нёдондо жэл мүн энэ үе соо малайнгаа толгой бүриин шэгнүүрые 129 килограммаар нэмээжэ шадааһэн· Мүнөө жэл совхозойнгоо гунжадые адуулха зуураа июнь һарада үдэртөө толгой бүриинь шэгнүүрые зургаан зуун граммаар нэмээхэ даалгабаритай байгаа һаа, 740 граммаар нэмээгээ. Июль һарада малынь бүри мяхажажа, толгой бүриин шэгнүүр гуша шахуу килограммаар нэмэһэн байха юм.

Малшан Ленхобоевагай оролдосотой ажалай ашаар ниитын малай һүрэг һайжаржа, томо бэетэй, һү ехээр үгэдэг үнеэд жэл бүри эндэ олошоржо байнхай. Нёдондо һайнаар бэлшээн таргалуулагдаһан гунжанууд энэ жэлдэ тугаллахадаа толгой бүриин шэгнүүр дунда зэргээр 380 килограмм болоһон байна бшуу·

Ямар аргаар, хайшан гээд энэ малшан иимэ һайн амжалтануудые туйланаб? Нэн түрүүн Боролдой Базаровна ажал хэрэгтээ бүхы һанаа сэдьхэлээ табижа, зоотехнигэй үгэһэн заабарие наринаар сахижа, эсэхэ сусахые мэдэнгүйгөөр ажалладаг юм. Мүнөөшье 138 толгой гунжануудые гансаараа тооной, энэ жэлдэ дүрбэдэхи класс дүүргэһэн Цырма басагантаяа суг адуулжа байна.

— Малай тамир адуулгын хүсэн юм, — гэжэ дүршэл ехэтэй малшан тэмдэглэнэ.—Зун намарай сагта малые бэлшээхэдээ дуран соонь уһалха хэрэгтэй. Малые үглөөнэй үдэшын һэрюундэ бэлшээхэдэ угаа зохид. Бэлшээри дээрэ малаа ээрэжэрхёод байхагүй, харин һөбшөө һүрюулэн залажа, шадаал һаа, бөөгнэрүүлэнгүй үргэнөөр зэргэтүүлэн эдеэлүүлхэдэ һайн· Тиин бэлшээдэг газараа үе үе болоод лэ һэлгэжэ, малаа саг үргэлжэ үзүүр ногоондо ябуулхые оролдохо шухала·

Үнэхөөрөө Боролдой Базаровна адуулжа ябаһан малһаа холо ошодоггүй. Үглөөнэй дүрбэн часһаа эхилээд, үдэ багта тэдэнээ бага зэргэ тиирүүлээд, һүниин 11 час болотор адуулганда ябуулдаг. Тиихэдээ бүгшэм халуун сагта малаа һэбшээтэй үндэр газарта, һалхитай бороотой үедэ нэмэри, модо шугытай бэлшээридэ адуулдаг заншалтай. Тэрээнһээ гадна малые шүүдэртэй ногоондо адуулхада һайнаар эдеэлдэг· Тиимэһээ үглөөгүүртээ наруули үндэр газарай ногооной шүүдэрээ хатаагаагүй байхада адуулжа үрдидэг. Удаань доошоо гол нуга руу буудаг, шугы модон соогууршье адуулдаг юм.

Дүршэл ехэтэй энэ малшан адуулганда ябаһан малаа саг үргэлжэ адаглажа, хёрхоор хаража ябадаг. Илангаяа үхэрнүүдые ээрэжэ, дурагүй тээшэнь туухада муу гэжэ тэрэ хэлэдэг· Залуу мал бэлшээри дээрэ хэбтээл һаа бодохоёо мэдэнгүй удаан хэбтэдэг. Тиимэһээ хэбтэһэн малаа удаан болгонгүй бодхоожо байдаг.

Боролдой Базаровнагай адуулжа байһан мал бултадаа тус тустаа шэхэндээ номертойнууд, һара бүри бүхыдөө шэгнэгдэдэг. Энэнь үхэрэй хэды шэнээнээр нэмэжэ байһые мэдэхэ арга олгоно бшуу· Хэрбээ шэгнүүрээ муугаар нэмээгээд, тамир һулатай байбалынь тэрэнэй ушар шалтагааниень мэдэхые хүсэдэг, нэмэлтэ тэжээл үгэдэг гү, али зоотехник болон ветеринарна мэргэжэлтэдтэ хандадаг байха юм. Малшан Ленхобоевагай хүдэлмэридэ зоотехник Анна Григорьевна Сахарова ехэхэн туһаламжа хүргэдэг.

Оролдосотой малшанай ажал һайнаар түлэгдэнэ. Мүнөө үедэ энэ малшан һара бүри мянга гаран түхэриг мүнгэ абана, мүн нэмэри түлбэридэ хүртэдэг байха юм.

Нүхэд малшад! Боролдой Базаровнаһаа жэшээ абажа, зун-намарай зүлгэ ногоон дээрэ адуу малаа һайса бэлшээн таргалуулжа, Эхэ орондоо эрхим шанартай мяха тушаая, үхэр малаа тобир тарганаар үбэлжэлгэдөө бэлэдхэе.

Н. С. Хрущев американска хэдэн туристнүүдтэй хөөрэлдөө

СССР-тэ ерээд байһан американска хэдэн туристнүүд, тэдэнтэй хөөрэлдөө хэхыень гуйжа, КПСС-эй ЦК-гэй Нэгэдэхи секретарь Н. С. Хрущевто хандаһан байна. Н. С. Хрущев профессор Джером Девис түрүүтэй американска 26 туристнүүдые июлиин 24-дэ урижа уулзаа· Хани ёһоор, сэхэ руунь хөөрэлдөө хэхэдээ, Н. С. Хрущев американска туристнүүдэй һонирхоһон олон асуудалнуудта харюусаһан байна.

(ТАСС).

Абаһан уялгаая дүүргэхэб

Би хүдэлмэришэн байһанаа хоёр жэлэй саада тээ Курумканай аймагай Хрущевой нэрэмжэтэ колхозой гэшүүн боложо, хонишоноор ороо һэм.

Үнгэрэгшэ жэлдэ 250 эхэ хонидые харууһалаад, тобир тарганаар ондо оруулжа, 268 хурьга абааб. Мүн түсэбэй ёһоор 2 килограмм 580 грамм нооһо абаха байһан аад, тэрэнээ үлүүлэн дүүргээб·

Мүнөө 250 эхэ хонидоо ондоо хонишондо тушаажа үгөөд, нарин ба нарибтар нооһотой 500 эхэ хонидые тушаажа абаһаар арбаад хоноод байнаб. Июлиин 1-һээ эхилжэ, хонидойнгоо хахадыень шахуу искусственна аргаар үрэжүүлээбди. Колхоздомнай искусственна үрэжүүлгын нэгэ пункт техник-үрэжүүлэгшэ нүхэр Хубраковай хүтэлбэреэр ажаллана. Августын 15 болотор үрэжүүлгээ дүүргэхээр хараалнабди·

Хонидой һубайрхагүйн тулада үглөөнэй 6 часта эхэ хониие нэгэ үрэжүүлээд, үдэртэнь үрэжүүлэгдэһэн хонидые амяарлан адуулаад, үдэшэлэн дахин тэдэнээ хоёрдохёо үрэжүүлнэбди. Эхэ хонидой ороондо һайнаар орохын тулада бэлшээриеэ хэды хэһэг болгожо хубаагаад, нэгэ хэды хоноод һэлгүүлжэ байжа, һайса уһалжа, үдэртөө дабһа эдюулжэ адуулнабди. Мүн һүниин адуулга эмхидхэгдэнэ.

Үрэжүүлгын кампаниие эрхимээр үнгэргэхын тула мүн лэ хусануудаа эрхим һайнаар адуулжа, тэдэндэ үдэртөө 2,5 килограмм овёс, 1 килограмм һагшадһа, 2 литр һү, зарим ушарта үндэгэшье үгэнэбди· Үдэртөө гурба дахин уһалнабди. Тиигээдшье хусануудаа эхэ хонидһоонь амяарнь адуулдаг гээшэбди.

Хонидойнгоо үүлтэр һайжаруулха тухайда һаналаа табинабди. Минии отарын хонидой 200 шахуунь Алтайн, 200 гараниинь. совет меринос, бэшэниинь прекос үүлтэрэй боложо байнхай·

Гэбэшье, хүдэлмэридэмнай дутагдал, бэрхэшээлнүүд ушардаг. Колхоздомнай зоотехник үгы байһаар жэл шахуу болобо. Нэгэ ветеринарна фельдшер бии аад, бүхы хонишодоороо ябажа, үбдэһэн хонидые аргалжа, эмнэжэ үрдидэггүй. Эдэ дутагдалнууд усадхагдабал, ажаллахада бүришье таарамжатай болохо байгаа·

Ерэхэ жэлдэ хониднай дулаан һайн байраар хангагданхай байха юм. Эхэ хонин бүридэ 2 центнер зелёнко, нэгэ центнер үбһэ, комбикормо үгэхөөр хараалнабди.

Би мүнөө республикын хонишодой суглаанда ерээд байнаб. Эндэ түрүү хонишодтой уулзажа, дүй дүршэл тухайгаа хөөрэлдэжэ, мэдэхэгүй юумэеэ мэдэжэ абаад ошохомни·

Ерэхэ үбэл 500 эхэ хонидһоо 500 хурьга, хонин бүриһөө 3,5 килограмм нооһо абахаб гэжэ үгэеэ үгэнэб.

Т. Урбазаев, Курумканай аймагай Хрущевой нэрэмжэтэ колхозой хонишон·

ҮНИНЭЙ ХОНИШОН

Яруунын аймагай эгээн баруун захада оршоһон «Коммунизм» колхозой центр тосхонһоо баруулжаа үргэлжэ нэмжыһэн нэлэнхы үргэн талын дундуур малай зунай байранууд олоороо харагдадаг. Эдэнэйнь нэгэндэ тус колхозой нилээд үнинэй малшан ябаһан Доржома Бадареевагай харууһалдаг отарын хонид зуһажа байна· Энэ отараһаа хонишон Доржома Бадареева үглөө бүри хонидоо бэлшээридэ туужа гарадаг юм.

Доржома Бадареева үни удаан колхозойнгоо мал ажалда үнэн сэхээр, оролдосотой һайнаар ажаллажа нютагайнгаа хүн зоной дунда хүндэтэй, колхозой эрхим түрүү хонишодой нэгэн болонхой. Мүнөө 500 шахуу толгой нарибтар нооһотой эхэ хонидые тобир таргаар харууһалжа ондо оруулһан, хонин бүриһөө хурьга абажа түлжүүлээ. Хэрбээ нёдондо жэлдэ хонин бүриһөө 3,5 килограмм нооһо хайшалһан һаа, энэ жэлдэ бүри ехые хайшалаа юм·

Тиигэжэ Үльдэргэ нютагай үнинэй хонишон Доржома Бадареева эрхим ажалайнгаа түлөө мүнөө хонишодой республиканска зүблөөндэ хабаадаха эрхэ олоо.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: хонишон Доржома Бадареева.

Ц. Дандаров·

100 хонинһоо 123 хурьга абаба

Иволгын аймагай «Коммунизм» колхозой түрүү хонишон Гомбожап Санжиев колхозойнгоо хонин ажалда 10 гаран жэлдэ таһалгаряагүйгөөр ажаллажа байна. Тиихэ зуураа ниитын мал харууһалгын нилээд баян дүй дүршэлтэй болонхой, жэл бүхэндэ ажалдаа амжалта туйладаг аймагай түрүү хонишодой нэгэниинь юм.

Энэ жэлдэ 100 эхэ хонин бүриһөө 123 хурьга абажа, бүрин бүтэнөөр бултыень түлжүүлээ· Тиихэдэ, хонин бүриһөө 3,3 килограмм нооһо хайшалха түсэбтэй байһан аад, харин 3 килограмм хахад нооһо хонин бүриһөө дунда зэргээр хайшалаа. Иимэ амжалта имагтал ажалдаа оролдосотой бэрхээр хандажа, түрүүшүүлэй дүй дүршэлые ажалдаа шадамараар хэрэглэжэ ажаллаһанай ашаар энэ хонишон туйлаа.

Гомбожап Санжиевай хүтэлбэрилдэг хонишодой бригада мүнөө жэл нооһо абалгынгаа түсэбые үлүүлэн дүүргэһэнэйнгээ түлөө 4 мянган түхэриг мүнгэн шанда хүртэһэн, мүн абаһан түлөө гарзагүйгөөр түлжүүлһэнэйнгөө түлөө нэмэлтэ түлбэри болгон 50 хурьга абаха болоо.

Нүхэр Санжиев отарынгаа хонидые эхэнхидээ өөрынгөө һамгантай харууһалдаг юм· Хурьгадай олоороо абтаха үедэ хурьгашад ерэжэ хамһалсадаг байна. Мүнөө хонишон Санжиев үбэлэй хурьгадые абахын тула хонидоо искусственна аргаар үрэжүүлжэ байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: хонишон Гомбожап Санжиев.

Титовой фото ба текст·

Республикын түрүү хонишодой зүблөөн

Үсэгэлдэр Улан-Удэдэ оперо, баледэй театрын байшан соо республикын хонин ажалай түрүүшүүлэй зүблөөн нээгдэбэ. Колхозуудай, совхозуудай түрүү хонишод, хони үсхэбэрилгөөр һайн амжалта туйлаһан колхозуудай түрүүлэгшэнэр, хүдөө ажахын мэргэжэлтэд, городой промышленна предприятинуудай түлөөлэгшэд болон республикын партийно-советскэ органуудай хүтэлбэрилэгшэд зүблөөнэй президиумдэ нэгэн дуугаар һунгагдаба. Удаань республиканска зүблөөндэ ерэһэн түрүү хонишод өөһэдынгөө зүблөөн дээрэ иимэ хоёр асуудал зүбшэхэ гэжэ шиидэбэ:

1. Хонидой тоо толгой олошоруулха, тэдэнэй ашаг шэмые дээшэлүүлхэ талаар абтаһан социалистическэ уялгануудай дүүргэлтэ тухай.

2. 1957 оной түрүүшын хахадта хонин ажалые хүгжөөхэ талаар абтаһан уялгануудай дүүргэлтын дүн гаргалга.

«Хонидой тоо толгойе олошоруулха, тэдэнэй ашаг шэмые дээшэлүүлхэ талаар абтаһан социалистическэ уялгануудай дүүргэлтэ тухай» элидхэл БМАССР-эй Министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшын орлогшо **А. В. Жёлтый** хэбэ.

Нүхэр Желтын элидхэлые зүбшэн хэлсэлгэдэ колхоз болон совхозуудай хонишод, колхозуудай түрүүлэгшэнэр, колхозуудай ОТФ-е даагшанар, зооветеринарна мэргэжэлтэд эдэбхитэйгээр хабаадалсаа.

Партиин Сэлэнгын айкомой Сэлэнгын МТС-эй зонодохи секретарь нүхэр **Вяткин**, Курумканай аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ нүхэр **Цыбиков**, Борьёогой совхозой хонишон нүхэр **Дабаев**, Курумканай аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой ОТФ-е даагша нүхэр **Бадмаев**, Юрөөгэй мал ажалай туршалгын станциин директорэй орлогшо нүхэр **Гусев**, Хорини аймагай «Победа» колхозой ОТФ-е даагша нүхэр **Шевченко**, Кударын аймагай «Путь Коммунизма» колхозой түрүүлэгшэ нүхэр **Кривогорницын**, Иволгын аймагай «Коммунизм» колхозой хонишон нүхэр **Санжеев**, Яруунын аймагай Ворошиловай нэрэмжэтэ колхозой хонишон нүхэр **Цыдыпова**, Сэлэнгын аймагай XX съездын нэрэмжэтэ колхозой хонишон нүхэр **Цоктоева** болон бусад олон нүхэд июлиин 26-най үглөөнэй ба үдэшын заседанинууд дээрэ нүхэр Желтын элидхэлые зүбшэн хэлсэжэ үгэ хэлэбэд.

Үгэ хэлэһэн хонишон бүхэн колхоз болон совхозуудай хонишодой хонидойнгоо тоо олошоруулжа, нооһо ехээр абадаг болохо тушаа партиин Центральна Комитедэй болон ССР Союзай Министрнүүдэй Соведэй Бэшэг соо табигдаһан зорилгонуудые хонишодой амжалтатайгаар дүүргэхэ гэжэ эрид шиидэнхэй байһан тухай мэдүүлээ. 1957 оной түрүүшын хахадта абаһан уялгануудаа дүүргэһэн тухайгаа хонишод хэлээд, хони үсхэбэрилгэдэ хэрэглэдэг өөһэдынгөө түрүү дүршэл тухай, хони үсхэбэрилгэдэ һаад түбэг ушаруулдаг дутагдалнууд тухай хөөрэһэн байна.

Республикын түрүү хонишодой зүблөөндэ ерэгшэдые Улан-Удын Сэмбын фабрикын болон мяханай комбинадай түлөөлэгшэд амаршалаа.

Республиканска зүблөөндэ хабаадагшадта театрын артистнууд һонирхолтой концерт харуулба.

Түрүү хонишодой республиканска зүблөөн мүнөөдэр хүдэлмэреэ үргэлжэлүүлхэ юм.

БҮХЭДЭЛХЭЙН VI ФЕСТИВАЛИИН УРДА ТЭЭ

Манай Эхэ ороной ниислэл хотодо

МОСКВА. Центральна телеграф. «Хани барисаан», «Бата нэгэдэл» гэһэн үгэнүүд телеграфна байшанда бэшээтэй харагдана. Толорон туяатаһан табан һалаата туйлай ехэ сэсэг дотор дэлхэйн бүмбэрсэг эрьелдэнэ. Дээдэ таладань сусалай носохонь харагдана. Энэ сусалай туяанда иимэ үзэгүүд аржын харагдана: «Залуушуул, студентнүүдэй Бүхэдэлхэйн VI фестиваль».

Эдир залуугай, эб найрамдал болон хани барисаанай һайндэрэй дүтэлжэ байһыень хаа хаанагүй хаража болохо байна. Ниислэл хотын талмайнууд болон гол харгынууд шэмэглэн гоёогдоно. Москвагайхид залуушуулай делегацинуудые ородой ёһо гуримаар хүндэлэн угтана.

Үйлсэ, гэр бүхэн гоёон шэмэглэгдэнэ. Фестивалиин эмблемэ хаа хаанагүй харагдана. «Эб найрамдал», «Бата нэгэдэл», «Хани барисаан» гэһэн үгэнүүд гоё һайхан плакадуудта олон оронуудай хэлэн дээрэ бэшэгдэнхэй.

Сад болон сэсэрлигүүдтэ, үйлсэнүүд болон талмайнуудта, хаа хаанагүй гоё һайхан сэсэгүүд һалбаран задарна. ССР Союзай Наукануудай Академиин Ботаническа садай хүдэлмэрилэгшэд фестивалиин делегадуудта 10 мянган гоё һайхан сэсэгүүдые бэлэг болгон барюулха юм.

Городой ехэ ехэ талмайнуудта, Ленинскэ хадада, Бүхэсоюзна хүдөө ажахын выставкын дэргэдэ залуушуулай наадаха газар бэлэдхэгдэжэ байна.

Уранзураашад болон архитекторнүүдэй хүдэлмэреэр городой районууд гоёон шэмэглэгдэжэ дүүрүүтэй байна.

«Сокольники», «Измайлово», ЦДСА болон бусад сэсэрлигүүдтэ айлшад һонирхолтой юумэнүүдые хараха.

Ленинскэ хадада, Останкинода фестивалиин делегадууд олоороо ерэжэ байна. Эндэ Хитадай, Корейн, Болгариин, Румыниин, Индонезиин, Мексикын, Парагвайн, мүн бусадшье оронуудай залуушуулай дуунай аялга ханхинан зэдэлнэ.

Городой зүг бүхэндэ айлшадаа хүндэтэйгөөр угтан абана.

(ТАСС).

Москвагай область. Красногорско механическа заводой клубай дэргэдэ хатарай самодеятельнэ ансамбль арба гаран жэлдэ хүдэлмэрилжэ байдаг. Энэ ансамбльда предприятиин 70 шахуу хүдэлмэришэд болон албахаагшад хабаададаг юм. Тогтоһон сагһаа хойшо уранһайханай самодеятельностиин областной болон бүхэсоюзна харалгануудта энэ ансамбль хабаадахадаа, түрүүшын һууринуудта нэгэтэ бэшэ гаралсажа шан абадаг байгаа. Залуушуулай болон студентнүүдэй бүхэдэлхэйн VI фестивальда тус хореографическа коллектив мүнөө бэлэдхэл хэжэ байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Фестивальда бэлэдхэгдэһэн «Русская сторонка» гэжэ хатарай нэгэ хубинь.

ТАСС-эй фотохронико.

Айлшад үдэр бүри олоороо ерэнэ

КИЕВ, июлиин 24. (ТАСС). Залуушуулай Бүхэдэлхэйн VI фестивалиин делегадууд дэлхэйн бүмбэрсэгэй бүхы түбиһөө ерэнэ. Львов, Киев, Чоп гэжэ түмэр замай станцинуудта хүн зон эдэ үдэрнүүдтэ хэзээ хэзээнэйхиһээ олоор сугларна. Украинын хүбүүд, басагад Румыниин, Сальвадорой, Кубын, Чехословакиин, Албаниин, Тунисай, Камбоджын, Французска Гвианын, мүн бусадшье ороной делегацинуудые үнэн зүрхэнһөө хүндэтэйгөөр угтана.

Республикын залуушуул хилын саанахи оронуудай айлшадые Эхэ оронойнгоо столица—Москва руу эльгээхынгээ хажуугаар, фестивальда хабаадаха эрхэ олоһон өөһэдынгөөшье нүхэдые эльгээнэ.

ВАРШАВА, июлиин 24. (ТАСС). 1200 хүбүүд, басагадһаа бүридэһэн Польшын делегаци залуушуул, студентнүүдэй Бүхэдэлхэйн VI фестивальда хабаадахаар мүнөөдэр Москва мордобо.

Туйлай ехэ мүрысөөнүүд болохонь

Лужникидэ фестивалиин тугай мандуулагдаһанайнь һүүлээр нэгэ үдэр удаагуур Москвагай 35 стадионууд болон спортивна базануудта ехэ мүрысөөн эхилхэ юм. Дэлхэйн бүмбэрсэгэй 50 ороной хүсэтэ спортсменүүд уласхоорондын хани ёһоной спортивна III наадаанда хабаадаха байна.

Москвагай хүбүүд, басагад городой вокзалнуудта, Внуковска аэродром дээрэ үдэр бүри айлшадаа хүндэтэйгөөр угтана. Хитадай арадай республикын, Венгриин спортивна делегацинууд, Японой, Индонезиин, Албаниин, Корейн Арадай Демократическа Республикын, Румыниин, мүн бусадшье оронуудай делегацинууд Москва ерээ.

Афганистанай король СССР-тэ айлшалһаар

Афганистанай дээдэ зэргэтэ король Мухаммед Захир шах Крым орохо замдаа июлиин 22-то Сочидо хүрөө. Айлшад курорт-городые, санаторинууд болон амаралтын байшангуудые хараа. Сочиин Горсоведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ А. Н. Быков СССР-эй элүүрые хамгаалгын министерствын санаторидо сайлалга эмхидхэжэ, дээдэ зэргэтэ айлшадаа хүндэлөө.

Афганистанай король, тэрээнтэй суг ябалсаһан хүнүүд Евпатори орохоёо самолёдто һуужа, Сочиһоо гараа. Курортын городые хараһанайнгаа һүүлээр Афганистанай хүндэтэ айлшад катерта һуугаад рейддэ байһан «Куйбышев» крейсертэ ошоо. Кораблиин борт дээрэһээ нацануудай салют үгтөө, королиин туг корабль дээрэ үргэгдөө.

Дээдэ палуба дээрэнь крейсерэй личнэ состав жагсаад байгаа. Хара далайн флодой морягууд дайшалхы корабль дээрээ хүндэтэ айлшадые угтахадаа, ехэ золтойди гэжэ тоолоно гээд, вице-адмирал С. Е. Чурсин Афганистанай корольдо хандан үгэ хэлэхэдээ мэдүүлээ.

Король Мухаммед Захир шах кораблиин матросууд болон офицернүүдтэ, Хара далайн флодой бүхы сэрэгэй морягуудта афган арадай зүгһөө амаршалга хүргөө.

— Манай оронуудай хоорондо тогтоһон бата бэхи харилсаан саашада улам үргэдэн батажаха гэжэ би этигэнэб, — гээд король хэлээ. — Танай корабль дээрэ хэдэн час аятайгаар үнгэргэбэб, энэмни минии сэдьхэл һанаанда удаан саг соо хадуугдан үлэхэ гэжэ этигэнэб.

Ойро зуура амарһанайнгаа һүүлээр король Мухаммед Захир шах болон бусад айлшад кораблиие хараа. Евпаториһоо Ялта орохо замдань дайшалхы треволон дохёо болоо. Морягууд мэргэжэл шададаа, дайшалхы техникэ һайнаар шудалһанаа харуулаа.

Удаань Хара далайн флодой ансамблиин болон кораблиин уранһайханай самодеятельностьдо хабаадагшадай концертые айлшад хараа.

Тиигээд, крейсер дээрэ айлшалһанайнь тэмдэг болгон гэмтэжэ шэнгэһэн корабльнуудай дурасхаала зорюулагдан Севастопольдо бодхогдоһон памятнигай макетые, мүн кортик хутага Афганистанай король Мухаммед Захир шахта вице-адмирал С. Е. Чурсин бэлэг болгон бараа.

Бэлэгэй түлөө халуун баяраа хүргэхэ зуураа, король иигэжэ хэлээ:

— Далай соогуур минии хэһэн богонихон аяншалга угаа ехэ аятай байба. Ханинарайнгаа дунда орожо, үнэн зүрхэнэй ба аха дүү ёһоор угтагдаһанаа би мэдэрнэб.

Афган арад советскэ арадта хани халуун, ахадүүгэй мэдэрэлтэйгээр хандадаг байна. Намайе иимэ хани һайнаар угтаһыстнай хэзээдэшье мартахагүйб. Кораблиин личнэ составта элүүр мэндэ байхыень ба зол жаргалые хүсэнэб.

Афганистанай премьер-министрын орлогшо, Гадаадын хэрэгүүдэй министр Сардар Мухаммед Наимдо мүн лэ кортик хутага бэлэг үгтөө. Сардар Мухаммед иигэжэ хэлээ:

— Манай оронуудай хоорондохи хани барисаан хэтэ мүнхын байха гэжэ этигэжэ байнаб би элишэлэн мэдүүлнэб.

Афган гүрэнние толгойлогшын, тэрээнтэй суг ябалсаһан хүнүүдэй һууһан ябаһан крейсер «Куйбышев» июлиин 22-ой үдэшэ Ялтын рейддэ ерэжэ, якоря хаян зогсоо.

Хани барисаата Афганистанһаа ерэһэн айлшадые Ялтын үйлсэнүүдтэ гараад байһан хүн зон хаа хаанагүй хани халуунаар амаршалаа.

Афганистанай дээдэ зэргэтэ король Мухаммед Захир шах тэрээнэй тодолон түгэһэн байра соо июлиин 23-най үдэр болотор амаран байна.

Афганистанһаа ерэһэн айлшадай зариманиинь Ялтын гоё һайхан юумэнүүдые, Крымэй үзэсхэлэн һайхан байгаалиие хараа.

ЯЛТА, июлиин 25. **(ТАСС-эй тусхай корр.).** Советскэ Союз соогуур аяншалжа ябаһан Афганистанай король Мухаммед Захир шах, тэрээнтэй суг ябалсаһан хүнүүд Крымэй урда эрьедэ ошоһоор гурбан хоноо байна.

Афганистанай дээдэ зэргэтэ король Мухаммед Захир шах, премьер-министрын орлогшо, гадаадын хэрэгүүдэй министр дээдэ зэргэтэ Сардар Мухаммед Наим болон Афганистанай гүрэнэй бусад ажалябуулагшад пионернүүдэй бүхэсоюзна «Артек» гэжэ лагерьта үсэгэлдэр хүрөө.

Артегтэ үхибүүдэй ямараар амаржа байһые король һонирхоо.

Король Мухаммед Захир шах пионернүүдтэ хандан иигэжэ хэлэв:

— Ахадуу, хани харилсаата оронойнгоо үхибүүдэй дунда ерээд байһадамни намда тон ехэ аятай. Советскэ Союзай үхибүүд шэнги Афганистанай үхибүүд энхэ тайбанаар ажаһуухые, эрхим һайн патриодууд болохые хүсэнэ. Манай хани барисаата правительствонууд, Афганистанай ба Советскэ Союзай правительствонууд хүүгэдэй золтой жаргалтайгаар ажаһуухын тулада эб найрамдалай түлөө хамтадаа тэмсэхэ.

Афган гүрэнние толгойлогшо Афганистанай үхибүүдэй, мүн өөрынгөө зүгһөө советскэ һургуулиинхидта амаршалга хүргөө.

Афганистанай король, тэрээнтэй суг ябалсаһан хүнүүд үсэгэлдэр Алупкада хүрөө, урдын Воронцовой ордондо орожо хараа. Тэрэнэй залнууд соо зурагай харуулхаа искусствын музей мүнөө нээгдэнэһэн юм.

Ялтын Городской Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ А. М. Тарасов обед хэжэ, Афганистанай король Мухаммед Захир шахые хүндэлөө.

Обед хани халуун оршон байдалда үнгэрөө.

(ТАСС).

Колхозуудай сабшалан дээрэ

(Аймагай газетэнүүдэй хуудаһануудһаа)

КОМСОМОЛШУУДАЙ ЭДЭБХИТЭЙ АЖАЛ

Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой таряан ажалай гурбадахи бригада үбһэ хуряалгада жэгдэрэн оробо. Хажууршадай звенодо 18 комсомолшууд хүдэлнэ. Тэдэнэй олонхинь ажалай үндэр бүтээсэ туйлана. Жэшээлхэдэ, Гена Суханов, Иван Миронов, Алексей Михалев ба бусад 0,40 га сабшахын орондо үдэр бүри 0,60—0,70 га хүрэтэр һайн шанартайгаар сабшажа, бусадта жэшээ харуулна.

Комсомолшууд һайн шанартай үбһэ абаха зорилгоор сабшалга тармалга хоёроо таһалдуулнагүй. Мүнөө звеногойхид 1000 центнер үбһэ һурилөөд байна.

Звенодо гаргагдадаг «Дайшалхы хуудаһанда» түрүү хүнүүдэй ажал хүдэлмэри ходо харуулагдана. Мүн звено дотор үзэгдэдэг дутуу дунданууд хурсаар шүүмжэлэгдэнэ.

«Забайкалец», Кабанск

ШЭФҮҮДЭЙ ТУҺАЛАМЖА

Хүдөө ажахые оньһожоруулха Илькын һургуулиин һурагшад шефтээ абаһан Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоздо ажал хүдэлмэридэнь ехэ туһаламжа үзүүлдэг юм. Һаяхан һургуулиин 170 һурагшад воскреснигээр колхоз ошожо, 12 тонно набшаһата тэжээл бэлдээ.

«Под знаменем Ленина», Заиграй.

ТҮРҮҮШЫН СОМОО

Таряа хуряалгын халуун хаһын эхилхэһээ урид үбһэ хуряаха даалгабаряа дүүргэхэ гэжэ Сталинай нэрэмжэтэ колхозой нэгэдэхи комплексно бригадынхин хэлсэһэн юм. Теэд бригадын гэшүүд үбһэ хүряалгые эмхитэйгээр захалаад, түрүүшын үдэрһөө эхилжэ, үндэр амжалтануудые туйлажа байна. Залуу хажууршан Борис Колмаков дүршэлтэй И. Р. Родионовһоо нэгэшье дутанагүй. Мүн косилкашан, комсомол Б. Колмаков үдэр бүхэндэ 5 гектар хүрэтэр үбһэ сабшана. Бригадын гэшүүдэй оролдосотой ажалай ашаар түрүүшын 5 хоногой туршада 90 гектар сабшагдаһан. 200 центнер үбһэн сомогдоһон байна.

«Знамя победы», Прибайкальска аймаг.

Һү ехээр тушаана, худалдана

Прибайкальска аймагай колхозууд гүрэндэ һү тушааха жэлэйнгээ даалгабари үлүүлэн дүүргэбэ. Гүрэндэ һү худалдаха түсэб аймаг дотор 240 процент дүүргэгдэжэ, байгша оной түрүүшын хахадта 2000 тонноһоо үлүү ехэ һүн түсэбһөө гадуур гүрэндэ тушаагдаһан ба худалдагдаһан байна.

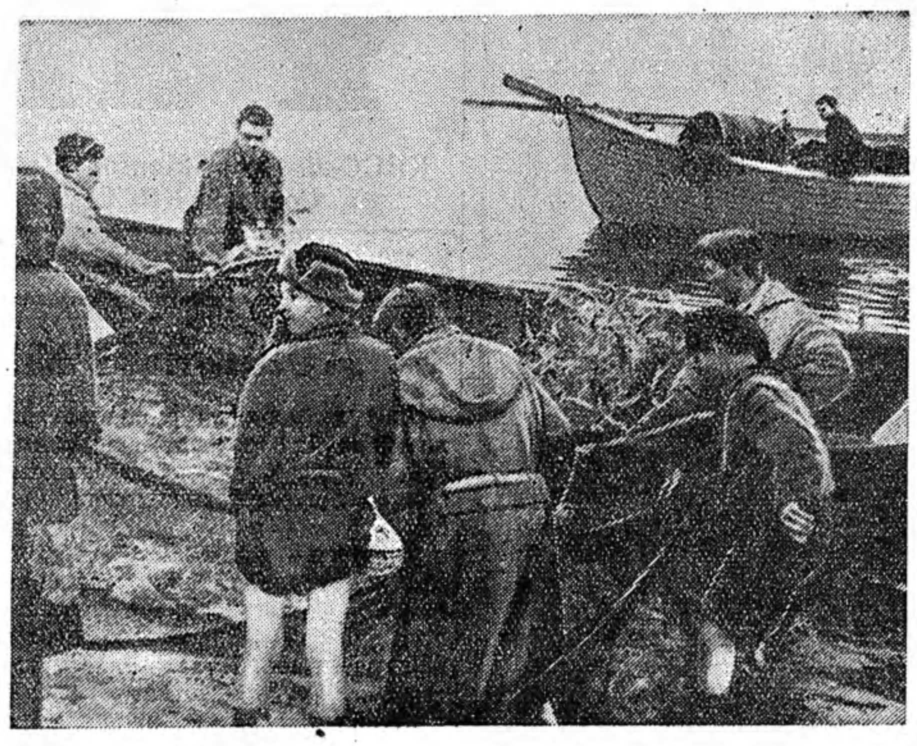
Һү ехээр тушааһанайнгаа ба худалдаһанайнгаа ашаар аймагай колхозууд хамта дээрээ 600 гаран мянган түхэриг олзо оруулба.

Г. Ильин.

Загаһа бариха түсэбөө саг соонь дүүргэхэ

★ ★ ★

Дүрбэдэхи кварталай түсэбөөр...

Баргажанай аймагай «Путь к коммунизму» колхоз загаһа баридаг юм. Нүхэр Екимовэй хүтэлбэрилдэг загаһашадай бригада Байгал далайн эрьедэхи «Лапатки» гэжэ газарта хүдэлмэрилжэ байнхай. Һүүлэй нэгэ үедэ бригадын загаһашад олзо багатайханаар хүдэлмэрилжэ байгаа. Гэбэшье, загаһа бариха хахад жэлэйнгээ түсэбые тэдэнэр үлүүлэн дүүргэһэн байба. Теэд бригадын гэшүүд түсэбнай дүүргэгдэнхэй гээд һанаа амархан һуубагүй.

— Үглөөдэр далай дээрэ һалхигүй намдуухан байгаа һаань, үшөө нэгэ дахин губшуурдаад үзэе. Загаһанай баригдаагүй һаа, ондоо газарта нүүхэ болоо хабди, — гэжэ Иннокентий Георгиевич Екимов үдэшэлэн сайлжа һуутараа хэлэбэ. Энэ дурадхалыень бригадын гэшүүд барандаа дэмжэбэ.

Үүр сайжа байха үедэ баруун зүгһөө намдуухан һалхин үлеэжэ эхилбэ. Уданшьегүй туулган хүхэ үүлэн һанжажа, аадар бороон адхаржа эхилбэ. Үглөөдэрэйнгөө агнуурида һанаагаа зобожо хоноһон загаһашад иимэ харалган хүйтэнэй болохоёо забдахадань, «мүнөө загаһанай һүрэг эрьедэ дүтэлхэнь бэрхэтэй болоо» гэжэ бодобод.

Талаан болоходоо энэ аадар удаан болобогүй. Наранай гаратар һалхиншье замхажа, тэнгэри сэлмэбэ. Аяар холоһоо эбхэрэн ерэжэ байһан далайн долгин замха замхаһаар номгорбо. Иигэжэ далай дээрэ хүлеэгдээгүй зохид байдалай тогтоходонь, бригадын загаһашад яаралтайгаар онгосонуудтаа һуужа далайда гараба.

Бригадын гэшүүд тус бүридөө хэдэг лэ ажалаа хэжэ эхилбэ. Хэдэн зуу метр утатай губшуур уһанда хаягдажа, хүдэлмэриин халуун хаһа оробо. Хэдэн часай үнгэрөөд байхада түрүүшын онгосонуудта һууһан загаһашад эрьедэ хүрэжэ, губшуураа татажа оробод. Загаһанай орохо — орохогүйе үшөө хэншье мэдэнэгүй. Татаһаар байтар губшуурай клеткэнүүдтэ шагтагалдаһан загаһанууд мүнгэн сагаан хашарһаараа наранай элшэдэ ялалзажа эхилбэ. Загаһашадайшье шарайда баярай тэмдэг үзэгдэбэ. Хүн бүхэн хүхюутэйгээр хүдэлмэрилжэ ороно.

— Эй, хүбүүд, одоошьел загаһанай һүрэгтэй дайралдашообди. Бараг лэ олзо гарахань ха. Шангалан татагты, — гэжэ байжа үбгэжөөл загаһашан нүхэр Орлов хашхараад, үбдэгсөөгөө уһа руу гүйжэ ороод, губшуурайнгаа аргамжые заһан байна. Залуу загаһашад эршэ хүсээ нэгэдхэн «нэг—хоёр, нэгэдээд татая!» гэжэ байжа хашхаралдан, губшуураа татана...

Губшуурай гол мэшээгынь эрьедэ дүтэлжэ, загаһанай исалан, бусалан байхань харагдаба. Энэ губшуураа гаргаад байхада 38 центнер омоли баригдаа. Загаһашад горьтойгоор эсэһэншье һаа, бариһан олзодоо урмашан губшуураа үшөө дахин хаяжа ороо һэн...

Нүхэр Екимовэй хүтэлбэрилдэг загаһашадай энэ бригада загаһа тушааха гүрэнэй түсэбые амжалтатайгаар дүүргэжэ байна. Хоёрдохи кварталайнгаа даалгабарииe 160 процент дүүргээ. Июль һарын түрүүшын хахад соо 100 гаран центнер загаһа бариба. Мүнөө «Путь к коммунизму» колхозой загаһашад бултадаа 4-дэхи кварталай түсэбөөр хүдэлмэрилжэ байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: нүхэр Екимовэй бригада губшуураа татажа байна.

В. Орлов.

Уялгаяа үлүүлэн дүүргэ...

Кабанскын аймагай Посоль... тосхон Байгал далайн эрье шад... оршодог юм. Эндэ загаһа барил... «Байкал» гэжэ колхозой гэшү... ажаһуудаг. Тус колхозой соло... загаһашад Поповтоной, Кыштымо... тэнэй, Федоровтоной нэрэ обог... мэдэхэгүй хүн аймаг дотор үсө... шахуу. Энэ тосхондо ажаһуугш... үни сагһаа хойшо загһашал... ажалтайнууд. Мүнөө үбгэжөөл за... һашадынь өөһэдынгөө баян ду... шэлдэ залуушуулые һургана.

Энэ жэлдэ «Байкал» колхоз... загаһашад хэзээ хэзээнэйхиһээ а... жалтатайгаар хүдэлмэрилнэ. Агу... ехэ Октябриин 40 жэлэй о... һайндэрэй хүндэлэлдэ дэлгэрһ... социалистическэ мүрысөөндэ эдэ... хитэйгээр хабаадалсажа, зага... бариха һарынгаа даалгабарииe... үдэр соо сүм дүүргэбэ. Иимэ а... жалта хайшан гээд туйлагдааб... хэдэ, һалхитай үдэр загаһанай һ... рэг эрьедэ дүтэлдэг тухай хуушан... загаһашадай зүбшөөл хэрэглэгд... һэн байна. Александр Попово... Григорий Кыштымовэй бригад... нууд иимэ һалхитай үдэр губшуу... нуудаа хаяжа, 10 центнерын оро... до 225 центнер загаһа баряа.

Энэ колхозой загаһашад жэлэй... гээ түсэбһөө гадуур 250 центн... загаһа гүрэндэ тушааха уялга аб... һан аад, 7 һарын түсэбһөө гаду... 372 центнер загаһа барижа, гүрэ... дэ тушааба.

С. Артюнин.

Загаһашадай байдал һайжаруулна

Яруунын загаһанай заводой хү... дэлмэришэд гол түлэб үбэлэй үе... загаһашалдаг юм. Загаһа бари... гын үнгэрэгшэ намар-үбэлэй се... зондо тус заводойхид амжалтата... гаар хүдэлмэрилжэ гараа. Байгш... оной түрүүшын квартал соо тус за... водойхид түсэбһөө гадуур 700 мян... ган түхэригэй олзо доход гүрэнд... оруулаа һэн.

Мүнөө заводой хүдэлмэришэ... үбэлэй үедэ загаһашадай байха га... байрануудые шэнээр барина, хү... шануудыень һэльбэн заһабарилна... Загаһашадай үбэлжэдэг Гарам гэ... жэ газарта электростанци боло... модо хюрөөдэдэг рама ашаглалга... да оруулагдаба. Тэрэшэлэн Ба... Ярууна, Тулдун гэжэ пунктнуудта... электростанцинууд тодхогдоно, үбэ... лэй сезоной эхилтэр хоёр бани ба... ригдаха юм. Тиихэдэ үшөө хоёр... пунктда хүүгэдэй яслинууд бариг... дажа, клуб болон улаан булангуу... дынь заһабарилагдажа байна. Нү... хэд Григорьев, Аниценко гэгшэдэй... хүтэлбэрилдэг модошо дархашуу... лай бригаданууд даалгабаряа са... болзор соонь дүүргэнэ. Түрүү дар... хашуул нүхэд Макковеев, Туголу... ков болон бусад халаан бүхэнэйн... гөө нормые үлүүлэн дүүргэжэ, мү... рысөөнэй түрүү зэргэдэ ябалсана.

К. Болдунников.

ХОРГЫН СУУТА ХОНИШОН

ОЧЕРК

I.

1944 оной хабар. Хонгор бурят нютагтаа хүдөө талын адуушан ябаһан Дондок Дугаров Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуухэ дайнда морин сэрэгшээр жэлһээ үлүү ябажа байтараа нэгэтэ дайсанай һомондо дайрагдажа, баруун хүлөө мэхэрхэйгээрээ хүндөөр шархатаа һэн. Тиигэжэ уужам эльдин Украинын Тернополь городые дайсадһаа сүлөөлжэ, харшалан добтолһон дайсадаа хайра гамгүйгөөр түрин сохилсожо ябатараа шархатаһан эрэлхэг зоригтой сэрэгшын дайшалхы зам эндэ дүүрэхэ баатай болоо һэн. Удаань госпитальдо хахад жэл шахуу хэбтэжэ, шархатаһан хүлөө үбдэгһөө доогуур хоёр дахин тайрруулжа эдэгээд түрэһэн, үдэһэн нютагаа тэрэ намарынь бусажа ерэбэ.

Артелиингээ түрүү адуушан ябаһан Дондок Дугаровай байлдаанһаа бусажа ерэхэдэнь колхоз, нютагайнь хүн зон халуунаар угтаа һэн. Тиигээд Дондогойнгоо хүлөө шархатанхай, таяг тулгуууртай бусажа ерэхэдэнь, «Дондогнай агта морёо эмээллэжэ унаха аргагүй болошоод ерэбэ. Ямар ажал хэхэ гээшэб...» гэлдэжэ нютагайнь зон тиихэдэ хөөрэлдөө һэн.

Теэд Дондок хэхэ ажалаа оложо ядаагүй. Хэсүү шэрүүн хүндэ дайнай бэрхэшээлнүүдые дабажа гараһандаа хатуужаһан шэн зориг түгэлдэр болоһон Дондок адуушан болгогты гэхэдэнь, колхозой хүтэлбэрилэгшэд «үрөөһэн хүлтэй аад, яажа адуунда ябаха юм» гэлдэжэ, ондоо хүнгэн ажал дурадхаба ха.

— Адуушан болоогүйдөө аргамгүй. Адууһаа эмнигые барижа һургаад, атар эльдин талаараа гүйлгөөгүйдөө сэдьхэлни ханахагүй, — гэжэ Дондок Дугаров харюусаа һэн.

Тиигэжэ дурлаһан ажалдаа ороһон Дондок Дугаров үрөөһэн хүлтэйдөө хэды ядалсабашье һаа, зүрхэ алдажа бэрхэшээлһээ нэгэшье сухаряагүй ажаллаа юм. Зунай аяма халуун, бүрхэг боротойшье байг, үбэлэй янгинама хүйтэндэшье хамаагүй Дондок Дугаров артелиингээ адуун һүрэгые һайнаар харууһалжа, арьбинтай далантай байлгадаг, абаһан түлөө нэгэшье гарзагүйгөөр түлжүүлдэг һэн. Тиихэ зуураа, адуун сооһоо эмнигэй һайнииень шэлэжэ һургаад, унамхай номгон морин болгожо, колхоздоо үгэдэг байгаа.

Тиигэжэ дайнай инвалид болоһо ерэһэншье һаа, Дондок Дугаров түрүүшээр адуушанаар, һүүлээрнь һубай үхэр харууһалжа колхоздоо аша туһатайгаар ажаллажа байтарынь, колхозой правлени тэрэнние хонишон болгохо гэжэ шиидэбэ. Тэрэ үедэ колхозой хонин ажал тон хангалтагүйгөөр хүгжөөгдэжэ, олзо доход багые үгэдэг ажахын эгээл гээгдэнги һалбари байгаа юм. Тиимэһээ энэ шухала һалбаряа эрид хүгжөөхын тулада ниитын мал харууһалгын дүй дүршэл ехэтэй, ажал хүдэлмэридөө оролдосотой колхознигуудые хонин ажалда шэлэжэ табиха гэһэн колхозой правлениин болон партийна организациин зорилгые һайса мэдэһэн Дондок Дугаров 1950 ондо хонишон болоо һэн. Тэрэ гэһээр долоодохи жэлээ таһалгаряагүй хонишоноор ажаллажа байна...

II.

Үдэшэ болохотой адли, баруун хойноһоо бууһан аалихан һэбшээндэ туугдан, тунгалаг сэбэр уһаяа миралзуулһан Исингэ нуур эрьеэ долёон долгилно. Мүн эндэһээ баруулжаа холо бэшэ Хоргын холбоо хоёр ехэ нуурнууд хүхэрэн харагдана. Эдэ гурбан нуурнууд зорюутаар холбогдоһон шэнги, холошье һаань Яруунын гурбан ехэ нуурнуудтай Хоолойн голоор холбогдонхой юм.

Мүнөө Исингэ, Хоргын нуурнуудай эбэр, хоймор талануудай нэмжээ уужам салуу бэлшээриие дүүрэн һүрэг олон малнуудай эдеэлжэ ябахань харагдана. Тингэжэ нармай ногоон атар талын бологор хүрьһэ хагза тангаршаан ябаһан арьбинта адуунуудынь гү, али һалхи һүрин бэлшэнхэй хүн сагаан хонидыень харахадаа, эндэхи малшадай ажалша бэрхыень таажа, адууһа малаа атар тарганаар харууһалдагые абаһаар мэдэхээр байдаг.

Энэ хадаа Исингэ нуурайнгаа урдахи эрье гүбөө дээрэ түбхинэһэн Яруунын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой баян хэшэг адууһа малынь гээшэ...

Тус колхозой ажахын гол һалбари болохо мал ажал, тэрэ тоодо хони үсхэбэрилгэ һүүлэй үедэ нилээд һайжаруулагдаа. Һүүлшын гурбан жэлэй туршада хонин һүрэгэйнь тоо толгой хоёр дахин олошоруулагдаһан, нооһо абалгань ехэ болоһон байна. Хэрбээ 1953 ондо хонин бүриһөө оройдоо килограмм хахад нооһон хайшалагдажа, дүн хамтадаа дүрбэ мянга хоёр зуу гаран килограмм нооһо абаһан һаа, үнгэрэгшэ жэл хонин бүриһөө хоёр килограмм хоёр зуун грамм хайшалжа, дүн хамтадаа арба мянга долоон зуу шахуу килограмм нооһо абаа һэн.

Энэ жэлдэ тус колхоз хонин ажалаа хүгжөөхэ талаар бүришье һайн амжалтануудые туйлаа һэн. Илангаяа эндэхи хонишод хонидой һубайрха ябадалые усадхажа, абаһан түлнүүдээ гарзагүйгөөр түлжүүлжэ шадаа. Мүнөө жэл тус колхоз зуун эхэ хонин бүриһөө 94 хурьга абажа түлжүүлһэн һаа, жэлэй дууһатар ноябрь, декабрь һарануудта үшөө хэдэн зуугаад хурьга абахаяа хонидоо искусственна аргаар үрэжүүлжэ захаланхай.

Иимэ һайн амжалта эндэхи хонишод хайшан гээд туйладаг болооб гэхэдэ, хонидые харууһалдаг хуушанай аргаһаа арсажа, зоотехническэ эрдэм ухаанай заабаряар түрүүшүүлэй шэнэ түрүү дүй дүршэлые ажалдаа шадабаритайгаар хэрэглэн ажалладаг болоо. Илангаяа, хонидоо бултыень үбэлэй сагта хурьгалуулдаг болоһоной ашаар урда урдынхиһаа олон түл абажа, гарзагүйгөөр түлжүүлнэ.

— Хүдөө ажахые эрид хүгжөөхын тула парти, правительствын һүүлэй үедэ табиһан зорилгые хонишоднай хүсэд мэдэхэдээ бүхы хүсөөрөө оролдон, урданайхиһаа улам урма, хэшээлтэйгээр ажалладаг болоо гээшэ, — гэжэ тус колхозой түрүүлэгшэ Семен Митыпович Дугарон тон зүб хөөрэнэ.

Түрэл колхозойнгоо хонин ажалаа хүгжөөхэ хэрэгтэ Дондок Дугаров ажалайнгаа хубитые яһала оруулаа юм. Тиимэһээ тус колхозой хонидойнгоо тоо толгойе түргэн олошоруулжа, үүлтэрыень һайжаруулжа, ехэ нооһо абадаг болжо байһаниие аймаг соо сууда гараһан колхозой түрүү хонишон Дондок Дугаровай ажал хэрэг дээрэһээ харуулжа боломоор юм.

...Хорго нуурай хоймор талын дунда хонишодой зуһалан холоһоо харагдана. Энэ зуһаланһаа ара эбэр тээшээ нэлэнхы үргэн бэлшээри урагшаа нуурай эрье туласа, хойшоо харахада, һугадалдаад дабшалжа һууһан шэнги үндэр орьёл арын хадануудай хормой туласа нэмжынэ. Энэ бэлшээриин тээ урда захада, уһанда дүтэхэн һүрэг хонид бэлшэжэ ябана. Хажуудань унажа ябаһан мориёо эдеэлхыень табижархинхай, таби гарамгай наһанай, үргэн духадаа үлэ мэдэг олон уршалаатай, туранхайшаг, хүри улаан шарайтай хүн хонидоо ээрэнэ, эрьенэ. Энэ хадаа Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой түрүү хонишон гэгдэһэн Дондок Дугаров мүн байгаа.

Энэ түрүү хонишоной ажал хүдэлмэриин дүй дүршэлые хэлэхын урда тээ сугтаа хүдэлмэрилдэг отарын хонишод тухай эрхэбэшэ хэлэхэ хэрэгтэй. Дондок Дугаровай даадаг отарада үнинэй хонишон Намсалмаа Бадмаева, эдир залуу хонишон Мария Егнинова, Дулмажап Базарова гэгшэд ахалагша хонишон Дондок Дугаровайнгаа заабари һургаал доро оролдосотой һайнаар ажалладаг юм. Мүнөө тус отарын хонишод хонин бүриһөө гурбан килограмм үлүүтэй нооһо хайшалһан, 465 эхэ хонидһоо 502 хурьга абажа, түлжүүлһэн байна.

Тиигэжэ мүнөө Дондок Дугаровай отарада хонидой һубайрха, хурьгадай гарзалха ушар эсэслэн болюулагданхай.

— Абаһан түлнүүдээ яһала хоролтогүйгөөр түлжүүлдэг болообди. Энээниие хонидоо үбэлэй сагта хурьгалуулдаг болоһоной ашаар туйлаабди, — гэжэ Дондок Дугаров хөөрэнэ.

Энэ хонишон гурбан жэлэй саада тээ хонидые үбэлэй сагта хурьгалуулдаг болохо тухай түрүү дүй дүршэлтэй танилсаад байхадаа энэ арга өөрөө хэрэглэхэ гэжэ шиидээ һэн. Тиихэдэ энэ аргын үлүү аша үрэ үгэхэ байһанда зарим нээн этигэдэггүй байхаһаа гадна, дэмжэхэшьегүй байһан юм.

Тиибэшье һаань, тэрэ зундаа эхэ хонидоо эртэ хурьгадһаань таһалжа, адуулгые һайнаар эмхидхэжэ, нилээд таргалуулаа һэн. Тиигээд намарай эхин һара—сентябриин гарамсаар һүрэг хонидойнгоо эгээл һайнииинь шэлэжэ, тэдэнэй үрэһэ хүрэнгөөр искусственна аргаар хонидоо үрэжүүлжэ захалбэ. Энэ хэрэгээ бэелүүлхэдэнь мэргэжэлтэд ехэ туһа хүргэһэн юм. Тэрэ намартаа отарынгаа хонидой хахадынь намар үрэжүүлжэ, үбэлэй хурьгадые абаа һэн. Январь, февраль һарануудта абажа түлжүүлһэн хурьгадынь, хабарай апрель, май һарануудта абһаһан хурьгадһаань жэшээгүй һайнууд, томо тобирнууд байба. Үбэлэйнь хурьгадһаа нэгэшье хурьган гарзалаагүй, харин хабарайхиһаань арбан хоёр хурьгад гарзалаа һэн. Энэ түрүү аргын аша туһатайе мэдэһэн хонишон Дондок Дугаров колхозойнгоо бүхы эхэ хонидые үбэлэй һарануудта хурьгалуулдаг болохо гэһэн үүсхэл гаргаба. Колхозой бэшэ хонишод Дондогой ажал хэрэг дээрээ хэрэглэһэн энэ дүй дүршэлые мүн лэ хэрэглэхые оролдобо.

— Үбэл гараһан хурьган ёһоор лэ байдаг даа. Шэрхи бороор түлжэжэ, бэлшээриин хаһа болотор хүдэр бэхи бэетэй ядаралгүй һүрэгтээ бэлшээд ябашадаг юм, — гэжэ хонишон Дондок Дугаров хөөрэнэ.

Дондок Дугаров хонидой хурьгалалгада эртээнһээ бэлэдхэдэг юм. Хурьгалха хонидые түрэтэрынь тобир тарган болгохые оролдодог, үбһэ тэжээлыень танижа, хонидой эдихэдэ таатай тала газарай нарин үбһэ эдюулдэг. Хонидойнгоо түрэхэдэ хурьгадыень нарай багадань эхын һүөөр һайса садхаажа байхын тулада, түрүүшын арба—арбан табан сүүдхэ соо үдэр һүнигүй хурьгадаа эхэтэйнь байлгадаг. Энэ үедэ байрыень хэдэн таһалга болгожо хубаагаад, хурьгадай нарайдань турба—дүрбэн хонидые нэгэ таһалга соо баридаг. Тиигээд арба—арбан таба хоноһон хойнонь үдэртөө эхыень газаа эдеэлүүлдэг, үдэрынь хурьгадаа гурба—дүрбэ дахин эхэдэнь табижа хүхүүлээд, һүниндөө сугтань хонуулдаг. Намар таргаар үбэлжэлгэдэ ороһон хонид шадал тамираар һайн байжа, хурьгадаа садхааха һү ехэтэй байдаг. Хурьгадайнь дүшэ табихоноходо витамин ехэтэй һайхан зөөлэн набшаһалиг үбһэ шэмхүүлжэ һургадаг, талхаар сиидэмтүүлһэн багахан дабһатай сэбэр уһа уулгадаг, нюдэгдэһэн овёс, набшаһа мүшэр эдюулдэг байна. Хурьгадайнгаа боро эдеэндэ орохотой адли уужам таһалга соо олоорынь байлгажа, аалин дадхааһаар түлигдэдэггүй байрада һургадаг юм. Зүгөөр тинмэ байра соонь хана хаяаһаань һалхи үлеэхэгүй болгожо, хуурай хохир хюрөөгэй хибэдэһэнтэй холижо, зузаанаар дэбисхэрхэдэг, хаяаеынь тойруулаад үбһэнэй хог, солоомо ехээр тараадаг. Тиихэдэ хурьгад хүйтэ абахагүй байха юм. Бүрин хоёр һараһаа үнгэрһэн хойнонь хурьгадаа һалхигүй нэмэри газарта үдэртөө газаа гаргажа, түрүүшээр хахад час, тиигэһээр хоёр час хүрэтэр байлгадаг. Ингэжэ түлжүүлэгдэһэн хурьгадай бэе хүйтэндэ дадажа, түбэһэн үбшэндэ дииилдэшэгүй шэрхи байдаг, үһэ нооһониинь ехэ үдхэн һууритайгаар ургадаг юм. Ингэжэ үбэлэй хурьгад зундаа эхэһээ һалтаагдахадаа түлгэ хонин гэхээр томонууд болошодог, тус бүридөө 22—26 килограмм татадаг. Июль, август һара соо тэдэ хурьгадһаа 500—800 грамм нооһон абтадаг юм. Үбэл гараһан хурьгад үшөө юугээрээ үлүү һайн бэ гэхэдэ, үбэлжэлгэдэ ороходоо тобир томонууд боложо, үбэлжэлгые ядаралгүй үнгэргэдэг юм.

Тиихэдэ хонидойнгоо түрэмсөөрнь һайнаар эдеэлүүлдэг, харууһалдаг байна. Хурьгалаад хахад һараһаа үнгэрһэн хойнонь эхэ хонидто талха таряа эдюулдэг, дабһа долёолгодог, набша намаа эдюулдэг юм. Хабар газарай, хото хорёогой үтэг шэбхын гэдэжэ захалхатай адли үбэлжөөнэйнгөө байрые орхижо, хагдатай ондоо тала газарта хабаржаанда зөөдэг байна.

— Хабарай сагта үбэлэйнгөө шэбхэ дээрэ байһан хони хурьган өөдэлсэгүй байдаг, тиигээдшье элдэб үбшэндэ дайрагдажа болодог юм. Мүн дүтэ шадарай бэлшээриин хагдашье муу болонхой байдаг гээшэ. Тиимэһээ хабаржаанда үзүүр хагдатай тунгга сэбэр газарта зөөжэ ошоходо ехэ һайн юм. Тиигээд хожомхон болотор байгаад ошоходо зуһаха газараймнай ногоон үдхэн һууритайгаар гараад байдаг гээшэ, — гэжэ хонишон Дондок Дугаров хөөрэнэ.

Мүнөө Хоргын суута хонишон Дондок Дугаров зургаадахи табанжэлэй дүүрэтэр хонин һүрэгэй тоое хоёр дахин олошоруулха, нооһо абалгые эрид дээшэлүүлхэ тухай партиин ЦК-гэй болон СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй хандалга Бэшэгтэй танилсахадаа отарынгаа хонидой тоо толгойе гурба дахин олошоруулха, нооһо абалгые хоёр дахин ехэ болгохо уялга абанхай ажаллажа байна.

ЦЫРЭН ДАНДАРОВ.

Тоһоной заводой хүдэлмэриие һайжаруулха

Үндэр һарьдаг эхитэй үргэн Зэдын эгээн дээдэ захада, «Байкал», «Коммунизм» гэжэ колхозууд оршоно. Эдэ колхозууд һарлаг, хайнаг малаар олон. Тиимэ малай һүнэй үдхэн, тоһолиг байдагынь элитэ.

Эдэ хоёр колхозуудай һаалиин гүүртэнүүд дээгүүр ябахадаа, һүмнай тоһолиг багатайда тоологдожо, тоһоной заводто тушаагшана гэһэн гомдол тэндэхи һаалишад барина.

Санагын тоһоной заводто ерэхэдэ хирханшье байратай даа. Гэр соонь эмхи гуримшье гэжэ үгы, һаба, һуулгань барза тарза, хирэ бог болошонхой. Шала оёорынь зааг шорой. Һү машиндахадаа уһа халаадаггүй заншалтай. Тэндэ байһан лабораториин инструмент, хэрэгсэлнүүдые гартаа барихаяа зүрхэ алдаһаар. Кислотань булангиржажа, шорой торог болошонхой.

Иимэ байдалтай заводһоо һайн шанартай продукци хүлеэжэ болохо гээшэ гү? Үгы бшуу. Һү абалтые сэхэдхэхын түлөө шанга тэмсэлэй ябуулагдажа байһан энэ үедэ тус эрилтые заводойхид хангажа шаданагүй. Заводой сепаратор эбдэрхэй. Һү машиндахалаарнь «турд-нирд» гээд, һү зөөхэйтөө салгадуулан, энэ тэрэ нүхөөрөө шала оёор дээгүүр гоожуулна. «Хүнэй ерэхэдэ хүлһэһэндэл энэмнай һанаб» гэлсээн болоно.

Дурсагдаһан хоёр колхоз һүеэ заводто дүүрэнээр тушаанагүй. Туд бүридөө мянгаадһаа нааша һаалиин үнеэдтэй эдэ колхозуудай гушаад шахуу гүүртын табанһаань һүн арайхан энэ заводто орожо. Тиигэжэ завод үдэр соо хамта дээрээ миил мянгаад литр һү машиндана.

— Һүнэй тоһолигые зүбөөр гарһадаг байгаа һаань хоёрхон гүүртын бэшэ, 6—7 гүүртын абаһан һү заводто тушааха һэмди,— гэжэ «Коммунизм» колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Санжитов хэлэнэ.

Иихэдээ заводойхид хэр бүтээсэтэйгээр хүдэлнэ гээшэб гэхэдэ, мянган литр һү буйлуулан машиндахын тула 4 хүн хүдэлнэ. Заводой мастер Гомбоев, лаборант Шагдуров гэгшэд һамгадтаяа ажаллана ха юм. Дүүрэн хүдэлмэритэй бэшэ дүрбэн хүн байһан аад, заводойнгоо гэр байрые, һаба амһартануудаа сэбэр байлгажа, машина, инструментнүүдээ һайнаар барижа ядана даа. Дааһан хэрэгтээ эзэн бэшээр хандаһанһаань болоно ха юм.

Һаалишадай хэлэһэн гомдолой ёһоор, һүнэй тоһолигые шалгахада ехэ илгаа гараба. Лаборант Шагдуров тэрэниие буруушааха һэдэлгэ гаргажа, элдэб шалтаг бэдэрнэ. Тэрэнь ямаршье баримта болохо үндэһэгүй байшоо ха. Юуб гэхэдэ, 3,7—3,8 процент тоһолигтойгоор һүеэ тушаажа байһан «Коммунизм» колхозой нүхэд Цырен-Долгор Гомбоева, Цырен-Даша Гомбоева гэдэг ахалагша һаалишадай гүүртэнүүдэй һүн июлиин 15-най үглөөгүүр 4,0—4,2 тоһолигтойгоор гараа.

«Яахадаа һүнэй тоһолиг иимэ ехэ болобо гээшэб,— гэжэ лаборант Шагдуров гайхана. Арганшье үгы. Нэгэ һаамын һүн тоһолигоороо урда үдэрэйхитэйнь жэшэхэдэ арбаад литр һүөөр нэмэшэхэ гээшэнь бага юумэн бэшэ. Гансашье «Коммунизм» колхозһоо бэшэ, баһа «Байкал» колхозһоо һүн, зөөхэй асарагдана. Үлүү гараһан тэдэ литрнүүд хэнэй аманда орожо байгаа гээшэб,—гэжэ маслопромой Закаменай гол заводһоо асуугдаха байна.

Утаата ороһон харгы дээгүүр арбаад шахуу голигор томо гахайнууд хуухир хаахир гэлдэн, бухиндаагаа гарган өөдэ руугаа гүйлдэнэ.

—Ёһоорхон лэ шолмонууд байна даа. Хэнэйшье зөөринүүд юм ааб даа,— гээд, харгын ханинарай нэгэн хөөрэнэ.

— Манай эндэ шадаһан хүн гахай баринал даа. Тоһоной заводые тойрошоһон гахай бэзэ. Иишхэмнай энэ заводые тоһоной завод бэшэ, мяханай комбинат гэжэ нэрлэдэг,—гэжэ нүгөөдэ нэгэниинь харюусана.

Хашаагайнь баруун урда буланда байһан хаамаг соо 5—6 гахай, гэрэйнь арын хорой соо баһа хэды юм, һү эдижэ шиихайлдашаһан шахамалнууд хэбтэхэ. Заводойхиһоо «эдэ гахайнууд хэнэй юм» гэжэ һурахада эзэниишье олдохогүй хэбэртэй.

Гахайн хашаагай хажуугаар 2—3 модон бочко шалхаг болошоһон һүөөр дүүрэн билтаржа байха юм. Илангаяа Далахай, Санагын колхозуудта ведрошье һүниинь үнэтэй ха юм. Ороһо таряа, овощь гэхэ мэтые ургуулдаггүй энэ нютагта аарса бозоошье абаа һаань ехэ хэрэг байгаа. Колхознигуудтаа хубаахаһаа гадна, хурьга тугалаа тэбеэрүүлхэдэншье үлүү болохогүй һэн ха. Тиигэжэ ниитын хайран сагаан эдеэн тоһоной заводойхидой тогоо руу эюулэгдэнэ.

«Коммунизм», «Байкал» колхозууд оройдоо гахайгүй. Теэд «гахайда эдюулхэ юумэгүйбди, юугээрээ тэжээхэ улдуудбибди» гэжэ эдэ колхозойхид абаһаар хэлэхэ байха. Тоһоной заводойхидой бариһан гахай таргалаад, колхозуудта тэрэ һүрэг үдхөөгдэжэ болохогүй байгаа гээшэ гү? Хэлсээнгүй, болохо байгаа. Зүгөөр гахай үдхэлгэ эндэхи колхозуудта тоогдоногүй ха юм. Ойтой тайгатай, үбһэтэй ноготой иимэ газарта ургамалай үндэһэнһөө эхилээд зундаа гахайн эдихэ юумэн Закаменда элбэг гээшэ. Иигэжэ, эндэхи колхозуудай гахай үсхэбэрилгэдэхи хүдэлмэриин дутагдал тухай хэлэнгүй үнгэржэ болохогүй байна.

Н. Цыбенов, манай корр.

Иркутска область. Братска ГЭС-эй барилга дээрэ. Ангар мүрэнэй зүүн эрьедэхи Осиновка посёлогто байрын гэрнүүд олоор баригдана. 8 квартиратай 2—3 гэр үдэр бүри ашаглалгада үгтэнэ. А. Масловай хүтэлбэрилдэг дархашуулһаа бүридэһэн комсомол-залуушуулай бригада һайнаар ажаллана.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: (зүүн гарһаа). Наада таладань бригадын дархашуул— К. Старшинов, В. Николаев, М. Ольховский гэр барижа байна.

ТАСС-эй фотохронико.

А. БАДАЕВ

Номгон далайдахи уларил

Түрэл бурядайхиһаам эндэхи
уларил илгаатай,
Тогтууригүй хүндэл хубилгадаг
абари зангаа.
Үглөөнһөө хойшо һэбшээгүй байха
таатай,
Үүлэгүй тэнгэриһээ наран шараха
шангаар.
Умбажа үрьдеэдүйдэш тамарха
шамтай зэргэлээд,
Уһанай нюрууда барбагар үүлэд
харагдан.
Номгон далайһаа һэрюунээр гэнтэ
һэбшээлээд,
Нэжэгэнэжэ зэхалха аадарай
дуһалнууд урилдан.
Аадар уданшьегүй зогсошохо,
горходые шааюулаад,
Арюухан агаар гудамхихаш
сээжэеэ сэлин.
Үлэһэн манан хадануудай оройгоор
сайбайгаад,
Үүлэнэй забһарһаа шагааха наран,
энеэбхилэн.
Набша сэсэгүүд аадарта нюураа
угаагаад,
Наранай элшые тодожо абаха
согтойхон.
Шугы бургааһан үлэмжэ ногоорон
харагдаад,
Шубуудай хүгжэм зэдэлхэ бүришье
обтойхон.
Али үгышье һаа, үглөөниинь үдхэн
манан.
Арбаад алхада нүхэрөө юрэдөө
обёорхогүйш.
Хүсэтэй һалхин элһэ шорой хаман,
Хүүешхэ заримдаа-хүл дээрээ
тогтохогүйш.
Манатай, бороотой, сэлмэгшье
үдэрнүүд байгуужан,
Манай Приморидо нэердэг юм
тэнгэриин дуун.
«Табадахи океан» заха хизааргүй
уужам.
Тэндэһээ соностоно бшуу
самолёдуудай һүртэй дуун.

Шэнэ хүбүүд

Хэшээлэй һүүлээр улаан буландаа
Ханилсандаа бэшэг бэшэжэ
һууxадашни,
«Шэнэ хүбүүд» гээд хашхараа
хэншьеб даа.
Шамдууxан газаашаа гүйжэ
гарахадашни,
Үһеэ абхууланхай, адлиханууд
барандаа,
Үхибүүд гэхээр лэ залуухан
шарайтайнууд,
Үшөөл дадаадүй шэнэхэн
хубсаһандаа
Үсэгэлдэрэй ажалшад—мүнөөдэрэй
солдадууд
Хайрсаг, үргэбшэнүүдээ гартаа
баринхай
Харгыгаар наашаа ерэжэ ябаа һэн.
Урзанда шиишье эдээндэл
харюуданхай
Уставтай, албантай танилсажа
эхилээ һэнш.
Дайшалхы һуралсалдаа хүсэеэ,
шадабаряа
Дууһыень зорюулаад, зэргэдэ
гэшхэлээш.
Сүлөөгүй, эршэмтэй үдэрнүүд
һубаряад,
Сержантын тэмдэгээр мүрыеш
шэмэглээ.

Д. УЛЗЫТУЕВ

Инагхан

(ДУУН)

Сэлгеэхэн Сэлэнгын
олтирог дээр
Сэсэгэй хонхосог
найганал даа. (2 дахин).
Сэнгүүхэн һэбшээгээр
энэ үдэр
Сэдьхэлэйм улаалзай
дайрабал даа. (2 дахин).
Арюухан дуранайм
алтан үлгы
Аалихан бүүбэйлнэ,
зохидхон даа. (2 дахин).
Үетэн нүхэдэйм
эгээл зулгынь
Үелмөөр даруухан
Инагхан даа.

Һуралсалай-үйлэдбэриин бригаданууд

Мяха, һү, тоһоной хүн бүхэндэ хүртэсын талаар ойрын жэлнүүдэй туршада Америкын Холбоото Штадуудые хүсэхэ гэһэн зорилго партиимнай Центральна Комитет хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй үмэнэ табяад байна. Энэ зорилгые нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэхын тула совет хүнүүд хаа хаанагүй оролдолго хэшээл гаргана. Манай ороной эдир эрхэтэн — пионернүүд болон бүхы һургуулиинхид — зунайнгаа амаралтын үедэ ажал хүдэлмэри олоороо хэжэ, түрэл колхозойнгоо, заводойнгоо үйлэдбэриин түсэбые дүүргэхэ хэрэгтэ хубитаяа оруулна.

Заиграйн аймагай Үнэгэтэйн дунда һургуулиин һурагшад зунайнгаа амаралтада гараад, колхозуудай таряалан дээрэ хүдэлмэрилжэ эхилээ. Тэдэнэй мүнөө үедэ хээд байһан юумые тоолохо болоо һаа, нилээд ехэ юм. 30 гектар кукуруза таряад, харууһалжа байна. Һурагшад хоёр бригада болоод, огород дээрэ хүдэлнэ. Тэдэндэ 10 гектар газар дээрэ овощь ургуулха гэһэн даалгабари үгтэнхэй. Һурагшадай тус бригадануудые Орджоникидзын нэрэмжэтэ колхоздо багша А. С. Воробьев, Хрущевой нэрэмжэтэ колхоздо—А. Г. Гуданова гэгшэд хүтэлбэрилнэ.

Орджоникидзын нэрэмжэтэ колхоздо хүдэлмэрилдэг һурагшадай бригада 21 хүнһөө бүридэнхэй. Тэдэнэр бултадаа 8—10-дахи классуудай һурагшад юм. Тэрэ бригадын бригадираар 10-дахи классай һурагша Валентина Курбетьева томилогдонхой. Колхоз энэ бригадада зургаан гектар огородой газар даалгажа үгөө һэн. Тэндээ һурагшад гурбан гектарта капуста, гурбан гектарта свёкло таринхай. Һурагшад өөһэдөө газарай хүрьһэ элдүүрилнэ, агротехническэ богонихон болзор соо капуста, свёклоёо тариһан байгаа. Мүнөө үедэ овощиин ургасын гараса һайн. Үхибүүд огородоо уһална, нэмэлтэ тэжээл оруулна, хорото хорхой шумуулнуудтайнь тэмсэнэ. Тэрэнһээ гадна, буртаг үбһыень түүжэ хаяна.

Һурагшад ажалаа хэхынгээ хажуугаар яһала һайнаар амардаг юм. Уранһайханай литература уншадаг, кино харадаг, волейбол, городки наададаг, уһанда тамардаг. Тус бригадада хүдэлмэрилдэг һурагшад хоёр дахин экскурсяар Улан-Удэ ерэжэ, эндэ асарагдаһан ан арьяатаниие хараһан, циркдэ ороһон байна.

Колхозой правлени огородто хүдэлмэрилжэ байһан үхибүүдтэ һайнаар хандадаг, хилээмэ, талха, һү, мяха болон мүнгэ үгэдэг, экскурсяар город ерэхэдэнь машинаа үгэдэг юм. Теэд һурагшадшье анхаралдань харюу болгон һайнаар хүдэлмэрилнэ. Үдэртөө зариманиинь хоёр—гурбан ажалта үдэр олодог. Июнь һара соо зарим һурагшад 70—80 ажалта үдэр олоһон байгаа.

Мүн энэ колхоздо зарим һурагшад хонишодоор, зүгышэнөөр хүдэлмэрилнэ. Колхознигууд эдэ һурагшадые һайнаар ажаллаһанайнь түлөө хододоо магтадаг.

Үнэгэтэйн дунда һургуулиин арбан һурагшад колхозой комплексно бригадада Ангир гэжэ нютагта хүдэлнэ. Тус звеное 9-дэхи классай һурагша Владимир Галданов ударидана. Тэдэнэр комплексно бригадын бригадирай заабаряар хүдэлдэг юм.

Манай һургуулиин һурагшад Хрущевой нэрэмжэтэ колхоздо мүн лэ шударгыгаар хүдэлнэ. Лагериин түхэлтэй һурагшадай-үйлэдбэриин бригадые 10-дахи классай һурагша Полина Курдюкова хүтэлбэрилдэг юм. Тэдэнэр табан гектар капуста тарижа, һайнаар ургуулжа байна. Гадна, нэгэ гектар кукуруза туршалгын хүдэлмэри болгон таряа һэн. Һурагшад эндэ үдэрэй дүрбэн—зургаан час ажалладаг, үдэрэйнгөө даабариие үлүүлэн дүүргэдэг. Сүлөөтэй сагтаа тэдэнэр шатар, даам табидаг, хүгжэм шагнадаг, газетэ, ном уншадаг байна. Заримдаа хүдөө ажахын хоротон болохо зумбраануудые хюдадаг юм.

Хрущевой нэрэмжэтэ колхоздо һурагшадай хэдэн звено эндэхи комплексно бригаданууд дотор эмхидхэгдэнхэй. Арбадахи классай һурагша Галина Потемкинагай хүтэлбэрилдэг арбан хоёр хүнһөө бүридэһэн звено нэгэдэхи номерой комплексно бригадада ажаллана. Ульяна Спиридоновагай хүтэлбэрилдэг 13 һурагшадһаа бүридэһэн звено 2-дохи комплексно бригадада хүдэлнэ. 9-дэхи классай һурагша Баир Шагжинай хүтэлбэрилдэг 10 хүнһөө бүридэһэн звено 4-дэхи комплексно бригадада хүдэлмэрилнэ. Һурагшадай эдэ звенонууд комплексно бригадын бригадирнуудай юрэнхы хүтэлбэри доро хүдэлжэ, хэгты гэһэн ажалыень гүйсэд хэдэг байха юм.

Зундаа Шэнэ Курбада ажаһуудаг 8—10-дахи классуудаймнай һурагшад Николай Ивановай хүтэлбэри доро үйлэдбэриин бригада байгуулаад, тэндэхи долоон жэлэй һургуулиин 5—7-дохи классуудай һурагшадтай хамта хүдэлнэ. 10-дахи классай һурагша Николай Иванов энэ бригадын бригадир юм. Тэдэнэр кукуруза ургуулна.

Иигэжэ Үнэгэтэйн дунда һургуулиин һурагшад зунайнгаа амаралтые өөһэдынгөөшье бэеын энхэ элүүртэ туһатайгаар, колхоздошье ашагтайгаар үнгэргэжэ байна.

А. Ермошкин, Үнэгэтэйн дунда һургуулиин директор.

Һурагшад нооһо хайшалалсаа

Курумканай аймагай Калининай нэрэмжэтэ колхоз техникэ үргэнөөр хэрэглэжэ, хонидой нооһо хайшалха хүдэлмэриие һайнаар үнгэргэбэ. Нооһо хайшалалгада Аргадын дунда һургуулиин һурагшад Цыбик Бухаев, Цыбик Бадмаев, Надежда Бухаева, Володя Бадмаев ба бусад туд тудтаа 40—50 толгой хонидые хайшалжа, һайн жэшээ харуулаа.

Мүнөө һурагшад үбһэ хуряалгын хүдэлмэридэ хабаадалсажа байна.

Ц. Намдаков.

МУХАР ҺУЗЭГЫЕ БУРУУШААҺАН ХӨӨРЭЛДӨӨН

Шажанай бүлгэмүүд хайшан гэжэ бии болооб, тэдэнэр ямар үүргэ дүүргэдэг бэ?

Зарим совет хүнүүд мүнөөшье хүрэтэр шажанда шүтэдэг, бурхан тэнгэридэ мүргэдэг байһаар. Тэдэнэр шажанай элдэб бүлгэмүүдэй номнолнуудта этигэн һүзэглэдэг, мүргэдэг мухар һүзэгтэн юм. Шажанай бүлгэмүүд олон юм. Жэшээлхэдэ, гансал Христос шажан хэдэн олон бүлгэмүүдтэй байдаг.

Илангаяа феодализмын үедэ шажан элдэб олон бүлгэм болоо. Росси дотор шажанай бүлгэмүүд бүри XIV зуунжэлдэ бии болоо һэн. Тэдэ бүлгэмүүд крепостной мүлжэлгэдэ эсэргүүсэн олониитэ таряашадай, городой үгытэйшүүлэй хэдэг тэмсэлые баримталан харуулдаг һэн. Зүгөөр Россида капитализмын хүгжэхэтэй хамташье шажанай бүлгэмүүд XIX зуунжэлдэ баһал олоор бии болоо бэлэй.

Капитализмын сүйдтэ хүсэнһөө айдаг, тэрээнэй урдаһаа тэмсэжэ шадаха аргагүй байһан мэтээр һанадаг политическэ талаараа гээгдэнги, харанхы мунхаг ажалшад, илангаяа таряашад юрэ бусын хүсэнүүдһээ туһаламжа бэдэрхэеэ һанадаг бэлэй. Орон дотор ээзрхэнги байдалтай байһан Христосой сүмэнүүд мүлжэлгын ёһо гуримые али болохоор үмөөрэн хамгаалдаг байгаа. Тиимэһээ шажанда шүтэгшэ зарим хүнүүд Христосой сүмэнүүдтэ мүргэнгүй, үнэн ёһоор Христосой номнолые баримталдаг евангелиин сүмэнүүдтэ урдынхидаал мэтэ мүргэдэг болохо гэһэн эрилтэ табиһан байха юм. Энээнһээ шалтагаалан орон доторнай шажанай элдэб бүлгэмүүд бии болоо һэн.

Ангиингаа талаар шажанай бүлгэмүүд адли бэшэ байһан юм. Ажалшадай хажуугаар, тэрэшэлэн городой буржуйнарай, нюдарган баяшуулай түлөөлэгшэд тэдэ бүлгэмүүдтэ оролсодог һэн. Зөөри зөөшынгөө талаар бүлюу байһандаа, дээгүүр тушаал зэргэ эзэлдэг байһандаа баян ангинуудай түлөөлэгшэд шажанай бүлгэмүүдые хүтэлбэрилдэг, тиигэжэ шажанда шүтэгшэдые политическэ тэмсэлһээнь һамааруулан холодуулхаяа эрмэлзэдэг бэлэй.

Сүмэнүүдэй ба тэдэнһээ илгаран гараһан шажанай бүлгэмүүдэй хоорондо тон ехэ илгаа бии юумэдэл шэнгеэр заримдаа һанагдадаг юм. Үнэн дээрээ тэрэ илгаануудынь имагтал хайшан гээд мүргэл буян хэхэ, шажанай ямар үдэрнүүдые яажа тэмдэглэхэ гэхэ мэтын лэ асуудалнуудһаа сааша гараагүй.

Хаан, помещигүүдэй, капиталистнуудай эзэрхэжэ байһан үедэ шажанай олохон бүлгэмүүд революционно тэмсэлһээ арсахые, «булта бэе бэедээ дуратай байхые», «үһөөдэ үһөөгөөр харюусаха хэрэггүй» нигүүсэлхы һайхан сэдьхэлтэй байхые номножо, олониитэ зоной өөһэдыгөө сүлөөлхын түлөө хубисхалта тэмсэл хэхэ гэхэдэ, һаад тойбо татадаг байгаа.

Хүрэнгэтэнэй, помещигүүдэй засагые унагаан усадхаад, хүдэлмэришэн-таряашанай засаг тогтооһон Агууехэ Октябрьска социалистическэ революци манай орон дотор шажанда шүтэлгын үндэһэ шалтагаануулые усадхаһан байна. Тиимэһээ шажанай бүлгэмүүдэй хүтэлбэрилэгшэд Совет засагые тон дурагүйгөөр угтаа бэлэй. «Галаб эрьехээ байна» гэжэ шажанда мүргэгшэдые тэдэнэр айлгажа, бүлгэмүүдэй хүтэлбэрилэгшэд Совет засагые «арбан хара нүгэл хэдэг зэбсэг мүн» гэхэ мэтын худал хуурмаг юумэ соносхон тараагаа һэн. Хуушан үзэлтэнэй (шэмээшэгүүдэй) бүлгэмүүдэй ударидагша ородой эгээн томо фабрикант Рябушкинский хадаа «революциие үлэсхэлэн зоболоноор усадхан дараха» гэжэ уряалдаг бэлэй.

Бүлгэмүүдэй эмхинүүд «хүн амитаниие алажа болохогүй» гэдэг номнолоор бэеэ далдалан, Улаан Сэрэгтэ алба хэхэһээ арсагты, залуу Совет засагые бү хамгаалагты гэһэн арадта харша номнол шажанда шүтэдэг залуушуулай дунда ябуулдаг байгаа. Теэд гражданска дайн соогуур Совет засаг диилдэжэ, капитализм дахин тэхэрин тогтохо бэзэ гэжэ шажанай бүлгэмүүдые толгойлжо байһан нюдарган баяшуулай найдадагынь буруу һүрэшоо һэн.

Зүгөөр, Совет засагта эсэргүүсэн шажанай олохон бүлгэмүүдэй хүтэлбэрилэгшэдэй хэһэн тэмсэлынь энэ тэдыгээр дүүрээгүй бэлэй. Ажалша олохон таряашад хамтын томо ажахын бүлюу һайн байһые ойлгожо, колхозуудта ороо һэн. Харин тиихэдэнь колхоздо ороһон хүнүүд «шажанда харша үзэлтэн» гэжэ тоологдохо, хүдөө ажахые хамтын ажалтай болгоходо «дэлхэй хосорон һалаха» юм гэхэ мэтын худал хуурмаг зэрэб үгэнүүдые шажанай бүлгэмүүдэй түлөөлэгшэд таряашадай дунда тараадаг байгаа. Тэрэ хорото номнолгоһоо уламжалжа, федоровтон, имяславтан мэтын нюдарган баяшуулай бүлгэмүүд бии болоо һэн. Тэдэ бүлгэмүүд «дэлхэйн хүн амитан хосорон һалахаяа байна» гэжэ байжа элдэб худал үгэнүүдые тарааха зуураа, үхэр малаа, тахяа шубуудаа алагты, газараа бү элдүүрилэгты, гүрэндэ талха таряа бү тушаагты, алба налог бү түлэгты гэхэ мэтээр таряашадые уряалдаг байгаа.

Манай орон дотор социализмын илаһанай эсэстэ, шажанда шүтэхэ мухар һүзэгэй бии болодог социальна шалтагаан бүримүһэн зайсуулагдаа. Мүлжэгшэ бүхы ангинууд усадхагдажа, хүниие хүнэй дарладаг, хүдэлмэригүй, ядуу байдаг ябадал үгы хэгдэһэн, бодото культурна революци бэелүүлэгдэһэн байха юм. Тиимэһээ манай ороной диилэнхы олонхи ажалшад бурхан шажанда шүтэн мүргэхэеэ болиһон байха юм.

Манай орон дотор үзэгдэдэг шажанай гол бүлгэмүүдэй тоодо баптистнууд, адвентистнүүд, молоканууд ба элдэб хуушан үзэлтэнэй эмхинүүд оролсоно. Эдэ бүлгэмүүдтэ нэгэдэдэг зоной тон олонхинь Эхэ орондоо дуратай аад, шажанай мухар һүзэгһөө сүлөөрөөдүй ажалшад болоно.

Шажанай бүлгэмүүдэй хүтэлбэрилэгшэдэй олонхинь совет социалист засаг түрэдэ хуули сахингяар хандана. Тэдэнэй номнодог шажан хадаа коммунизм байгуулхада һаад хэхэгүй гэжэ тус бүлгэмүүдэй хүтэлбэрилэгшэд тоолодог. Энээнһээ байтагай, тэдэнэй номнодог һургаалынь коммунизмын гол ёһонуудтай таараха юм гэжэшье баталхаяа шажанай зарим бүлгэмүүдэй номнолшод оролдодог юм.

Гэбэшье, шажанай бүлгэмүүдэй номнолые коммунизмын үзэл суртаалтай адлирхуу хэбэртэйгээр һанадаг ябадал эрдэм наукада шажанай номнолой харша байдагые, ямаршье шажанай хархис удхатай байдагые огто хубилганагүй бшуу.

Коммунизмын научна үндэһэн һууринь бологшо марксизм-ленинизмһээ тад ондоо, мүнөө үеын шажанай бүлгэмүүд хадаа байгаалиин ба обществын хүгжэлтын хуули ёһонуудые хүнүүд мэдэжэ шадахагүй юм, харин тэдэнэр байгаалиин юрэ бусын хүсэнүүдэй мэдэлдэ байха юм гэжэ шал буруу юумые номнодог. Мүн ниитын байдалда хамааралсангүй, хүнэй ажал хүдэлмэридэ, ухаан бодолдо этигэнгүй байхые тэдэ бүлгэмүүд номнодог.

Дэлхэй дээрэхи бүхы юумэн «хоосон шанартай юм» гэдэг хорото номнолые шажанай элдэб бүлгэмүүд үргэнөөр идхан тараадаг. Хүн гээшэ газар дэлхэй дээрэ «удаан һуудаггүй юм», тиимэһээ нарата юртэмсэ дээрэ байхадаа зол жаргалта байдалай түлөө тэмсэхэгүй, харин «хойто наһандаа һайн түрэл олохын» тула бурхандаа мүргэжэ, буян ехээр олохо ёһотой гэжэ тэдэнэр дабтан, дабтан идхадаг.

Иимэ номнолой хэр ехэ хоротой байдагые удаадахи жэшээ харуулна. Колхозтнай улам баян болоо һаа «таанад тамын орондо орохот» гэхэ мэтээр Ставропольска хизаарай «Красный борец» гэжэ миллионер колхозой гэшүүдтэ баптистнуудай нэгэ номнолшо хөөрэһэн байна. Колхознигууд өөрынгөө колхозые хүгжөөхэ тухай бодохогүй, харин сүмэ дасан тухайдал бодохо ёһотой, юундэб гэхэдэ «энэ наһамнай богонихон, хойто наһамнай мүнхэ юм»гэжэ байжа тэрэ поп идхан номноһон байха юм.

Бүлгэмүүдэй номнолшод шажанда мүргэгшэдые «оюун сэдьхэлэй эрхим һайн шанартай байхаар» хүмүүжүүлнэбди гэжэ шашаха дуратай байдаг. Теэд эдэнэй үзэл номнолынь хүнэй нэрэ түрые дараха доромжолхо гэжэ оролдодог туладаа, шажанай бүлгэмүүд мүргэлшэдтэ оюун сэдьхэлэй һайн шанар хайшан гээд хүмүүжүүлхэнь гээшэб? Хүн гээшэ «түрэхэһөө нүгэлтэй», «ахир тулюур» амитан юм гэжэ бүлгэмүүдэй түлөөлэгшэд номнодог.

Бүхы хүнүүдтэ дуратай байдагбди, энэмнай һайн һайхан сэдьхэлтэйемнай харуулна гэжэ бүлгэмүүдэй номнолшод баталдаг. Хүн бүхэндэ дуратай байгты, «өөһэдынгөө дайсадташье, таниие үзэн ядадаг, хараадагшье хүнүүдтэ хүлисэнгы байгты»—гэжэ баптистнууд һургана. Иимэрхүү номнолнууд мүргэлшэдэй һэргэмжые һуларуулна, социализмын дайсадай хорото ябуулгын урдаһаа мүргэлшэдэй тэмсэхэ мэдэрэлые мохооруулна бшуу.

Шажанай бүлгэмүүдэй гол үзэлнүүдынь коммунизмын үзэл сурталда тон харша байдаг. Коммунизмын үзэл суртал совет хүнүүдтэ эрхим һайн шанарнуудые: нэгэ түрэеэ хүндэлхэ, үнэн зүрхэнһөө хани нүхэд байха ябадал, коммунизм байгуулхын тула ниитын ажал хэхэдээ барагдашагүй ехэ эдэбхи үүсхэл гаргалга мэтын эрхим шанарнуудые хүмүүжүүлнэ.

Коммунистическэ партимнай зарим хүнүүдэй ухаан бодолдо үлэһэн хуушан сагай үлэгдэлнүүдые зайсуулха тушаа хүмүүжүүлгын хүдэлмэри эмхидхэн ябуулна, тиихэ зуураа, эдэ үлэгдэлнүүд зүндөө һалахагүй гэжэ һургана. Бии болгоһон социальна шалтагаануудайнгаа үгы болходошье, тэдэ үлэгдэлнүүд үлөөд байдаг. Энэ хадаа илангаяа мухар һүзэгтэ хабаатай юм. Зүгөөр, эрдэм гэгээрэлэй, соёл болбосоролой дэлгэрхэ бүри, мухар һүзэгтэ эсэргүү хүмүүжүүлгэ һайнаар ябуулагдаха тудам манай ороной бүхы гражданинууд шажанай бэшэри һүзэгһөө бүри мүнһэн сүлөөрхэ байна.

В. БЫСТРОВ.

ХИЛЫН СААНАҺАА ЕРЭҺЭН ТЕЛЕГРАММАНУУД

Польско-вьетнамска хэлсээн тухай коммюнике

ВАРШАВА, июлиин 25. (ТАСС). Вьетнамай Демократическа Республикын президент Хо Ши Минэй Польшодо ошоод байһан тухай коммюнике мүнөөдэр эндэ толилогдоо. Коммюникегэй түгэсхэлдэ иигэжэ хэлэгдэнэ:

Бүхы зүбшэн хэлсэгдэһэн асуудалаар хоёр талын хүсэд нэгэн һаналтай, бэе бэеэ һайнаар ойлголсодог байһаниинь ахадүү, хани ёһоор болоһон хэлсээнүүдэй үедэ элеэр харагдаа. Вьетнамай Демократическа Республикын президентын Польшодо айлшалһан ябадал Польшын арадай болон Вьетнамай арадай хоорондохи ахадүүгэй харилсаа бэхижүүлгэдэ, социалистическэ оронуудай нягта жагсаалые бэхижүүлгэдэ, бүхы дэлхэй дээрэхи эб найрамдалда дуратай хүсэнүүдые бэхижүүлгэдэ туһалаа.

Араб оронуудта Оман хандаба

КАИР, июлиин 25. (ТАСС). «Аль Ахрам» газетын мэдээсэһэнэй ёһоор Оман княжествые толгойлоошо имам Галебай түлөөлэгшэ араб оронуудай лигиин генеральна секретарьта орожо, имамай хандалга бэшэг тэрээндэ дамжуулаа. Империализмда эсэргүүсэн, национальна бэеэ даанхай байдалайнгаа түлөө хэжэ байһан тэмсэлдэмнай туһалыт гэһэн урятайгаар имам араб оронуудта энэ бэшэгээрээ хандаһан байна.

Бэеэ даанхай байдалай түлөө тэмсэлдэнь Оманда хүсэд дэмжэлгэ үзүүлхэбди гэһэн резолюциие араб оронуудай лигиин совет урда тээнь һайшааһан юм гэжэ хандалга бэшэг соонь хэлэгдэнэ. Араб оронуудай лигиин гэшүүд — гүрэнүүдтэ тус хандалга бэшэгэй буулгабаринуудые генеральна секретарь эльгээгээ гэжэ газетэ мэдээсэнэ.

Испаниин далайн-сэрэгэй флодые ехэ болгохо түсэб

БОНН, июлиин 25. (ТАСС). Өөрынгөө далайн-сэрэгэй хүсэнүүдые ехэ болгохын тулада франкистска Испани США-һаа мүнөө үеын 6—10 эсминецүүдые абаха хүсэлэнтэй байна гэжэ ДПА агентство дамжуулна. Испаниин далайн-сэрэгэй министр Абарсуса энэ асуудалаар мүнөө США-да хэлсээ хэжэ байнхай. Хоёр эсминец август һарын гаратар Испанида үгэхэбди гэжэ Холбоото Штадууд мүнөө найдуулаад байна. Испани хадаа НАТО-гэй гэшүүн бэшэ байбашье, Бискайска заливай болон Мароккын эрье шадарай уһануудай дээрэ НАТО-гэй зүгһөө байгуулагдаха далайн-сэрэгэй хүсэнүүдэй командованиин дэргэдэ өөрын түлөөлэгшэтэй байхые хүсэжэ байһанаа Испани элишэлэн мэдүүлээ гэжэ ДПА агентство дамжуулна.

Франциин Компартиин ЦК-гэй Политбюрогой мэдүүлгэ

ПАРИЖ, июлиин 25. (ТАСС). Ажалшадай байдалай муудаһанһаа, түсэхайлбал, ажа амидаран һуухын тулада шухала болохо юумэнүүдэй үнэ сэнгэй саг үргэлжэ дээшэлжэ байһанһаа уламжалан Францида забастовканууд бүри олоор хэгдэдэг болоно байна. Банкнуудай албахаагшадай бүгэдэнийтын забастовко гурбан долоон хоног соо үргэлжэлжэ байнаар. Металлургическа болон бүд нэхэлгын промышленностиин олон хүдэлмэришэд, Дюнкеркын, Марселиин, Лиллиин, Нантын болон Мюлузын таможнинуудай хүдэлмэришэд болон албахаагшад, тэрэшэлэн гүрэнэй албан тушаалтад салин хүлһэ дээшэлүүлхэ эрилтэнүүдые хэнэ.

Өөһэдынгөө эрхын түлөө Франциин ажалшадай бүри эдэбхитэйгээр тэмсэжэ байһантай дашарамдуулан, Франциин Коммунистическэ партиин ЦК-гэй Политбюро мэдүүлгэ толилоо. Политбюро хадаа ороной хэдэн олон мянган ажалшадай забастовочно тэмсэл хэжэ байһые тэмдэглэхэ зуураа, забастовко хэгшэдтэ талархажа байһанаа мэдүүлгэ соогоо элишэлһэн байна. Правительствын политикын хойшолонгуудтай, түсэхайлбал, Алжиртахи дайн байлдаанай хойшолонгуудтай эбсэхэһэө хүдэлмэришэд болон албахаагшадай арсаһаень забастовкоор хүдэлөөн гэршэлэн харуулна гэжэ мэдүүлгэ соо хэлэгдэнэ. Ги Моллегэй бэелүүлһэн политикые саашадань үргэлжэлүүлһэн Буржес-Монуриин правительствын политика манай ороние мүнгэн сангай болон ажахын талаар бэрхэтэй түлөөр байдалда оруулна. Алжирта дайн байлдаа хэхэ политикаһаа уламжалан, тэрээндэ мүнгэ ехээр гаргашалха хэрэгтэй болодог дээрэһээ мүнгэнэй сэн унана, юумын сэн хүндэрнэ, тиигэжэ ажалшадай юумэ худалдажа абаха шадабаринь улам бага болохо байна гэжэ мэдүүлгэ соо хэлэгдэнэ.

«Ондоо политика, социальна дэбжэлтын политика бэелүүлхэ болохо юм. Тэрэнэй тулада Алжирта эб найрамдал тогтоохо, сэрэгэй гаргашануудые эрид ехээр хороохо, дайн сэрэгһээ ашаг олзо олохо эдидэг баяшуулда эсэргүүгээр шэглүүлэгдэһэн налогой политика бэелүүлхэ шухала» гэжэ Политбюро онсолон тэмдэглэнэ. «Энээнэй тулада хүдэлмэришэн ангиин бата нэгэдэлые байгуулха хэрэгтэй, алишье хэхэ ехээр бэхижүүлхэ шухала. Тиимэһээ ажалшадай, мүн ажалай бүгэдэнийтын конфедерацида, «христиан шажантай ажалшадай француузска конфедерацида», «Форс Уврнертэ» ородог профсоюзуудайн ахадүү ёһоор нэгэдэн тэмсэл хэжэ байһыень Франциин Коммунистическэ партии һайшаана» гэжэ ФКП-гэй ЦК-гэй Политбюро мэдүүлнэ.

«Өөһэдынгөө эрилтэнүүдые хангуулхын түлөө хүдэлмэришэн ангиин тэмсэлдэ бүри эдэбхитэйгээр туһалһынь бүхы эмхинүүдые, эдэбхитэдые, парламентын гэшүүн — коммунистнуудые» ФКП-гэй ЦК-гэй Политбюро мэдүүлгынгөө түгэсхэлдэ урялһан байна.

Будапештдэ болоһон митинг дээрэ Венгриин дотоодын хэрэгүүдэй министр үгэ хэлээ

БУДАПЕШТ, июлиин 25. (ТАСС). Будапештын 13-дахи районой станок бүтээлгын заводто олон зоной митинг боложо, тэрээндэ бусад районуудай предприятинуудай хүдэлмэришэд болон албахаагшад хабаадалсаа. ВСРП-гэй ЦК-гэй Политбюрогой гэшүүн дотоодын хэрэгүүдэй министр Бела Биску сугларагшадай үмэнэ үгэ хэлэхэдээ, партиин зэргын бата нэгэдэлые, партиин, олониитын хоорондохи холбо барисаае сар үргэлжэ бэхижүүлхэ шухала гэжэ заагаа.

Элитэ тэмсэлэй үедэ революцида харша этэгээдүүд дарагдаһан болобошье, тэдэнэй үлэгдэлнүүд һүйдхэл хэхэ ябадалһаа арсаагүй байха юм гэжэ Бела Биску онсолон тэмдэглээ. Революцида харша этэгээдүүдэй үлэгдэлнүүд һүйдхэл хэхэдээ, баруун оронуудай империалистнуудай зүгһөө ехэ дэмжэлгэ абадаг байна. Һүүлэй үедэ тагнуулшадай олон бүлэгүүд элирүүлэгдээ, тиигэжэ революцида харша этэгээдүүдэй хүтэлбэрилхы гол хүсэнүүдтэ шанга сохилто үгтөө гэжэ Бела Биску хэлээ. Тагнуулшадай болон һүйдхэлшэдэй хэдэн бүлэгүүдэй хэрэгүүдые хаража үзэлгэ дүүрэхэнь ойртоо, удахагүй тэдэндэ хабаадагшад сүүдэй үмэнэ зогсохо байна.

Революцида харша этэгээдүүд ямар гол арганууды хэрэглэнэб гэхэдэ, нюуса үгэсөөнүүды, тагнуул болон эсэргүүсэлтэнүүдые хэжэ, зэбсэгтэ бандануудые байгуулна гэжэ үгэ хэлэгшэ саашань үргэлжэлүүлээ. Дотороонь хорлолгын хүдэлмэри хэхын тулада гүрэнэй болон олониитын элдэб организацида, партида шурган орохые арадай дайсад оролдоно. Арадай дайсад империалистическэ ээдэйнгээ ашаа бариие дүүргэн, хүдэлмэришэдэй болон бусад зоной дунда дурагүйтэл гаргаха гэжэ оролдоно.

Венгерскэ асуудалай талаар ООН-эй комитет гэдэгэй элидхэл тушаа хэлэхэдээ, Бела Биску иигэжэ мэдүүлээ. Энэ «документ» тушаа ямар зорилгоор шууяа гаргаһанаб гэхэдэ, Алжир, Кипр, Кени болон Дутын Зүүн зүг тушаа империалистнуудай гаргажа байһан һаашалга тушаа буу зэбсэг хүрьяаха болон атомна зэбсэг хориохо тухай арадуудай тон шухала эрилтэнүүд тушаа олониитын анхаралые һуларуулха гэжэ оролдодог байна.

Тунис республика болоо гэжэ соносхогдобо

ПАРИЖ, июлиин 25. (ТАСС). Франс Пресс агентство иигэжэ мэдээсэнэ. Тунисай тогтоомжын суглаан боложо, гүрэнэй байгуулалтын түхэл яаза тухай асуудалые мүнөөдэр зүбшэн хэлсэхэдээ, бей I Ламиниие тушаалһаань буулгажа, Туниста хаанта засагые усадхаха гэжэ нэгэн һаналтайгаар хэлсээ. Тунисые республика болоо гэжэ суглаан соносхоо. Премьер-министр Бургиба республикын президентээр һунгагдаа.

Оманда хэсүүтэй байдал тохёолдобо

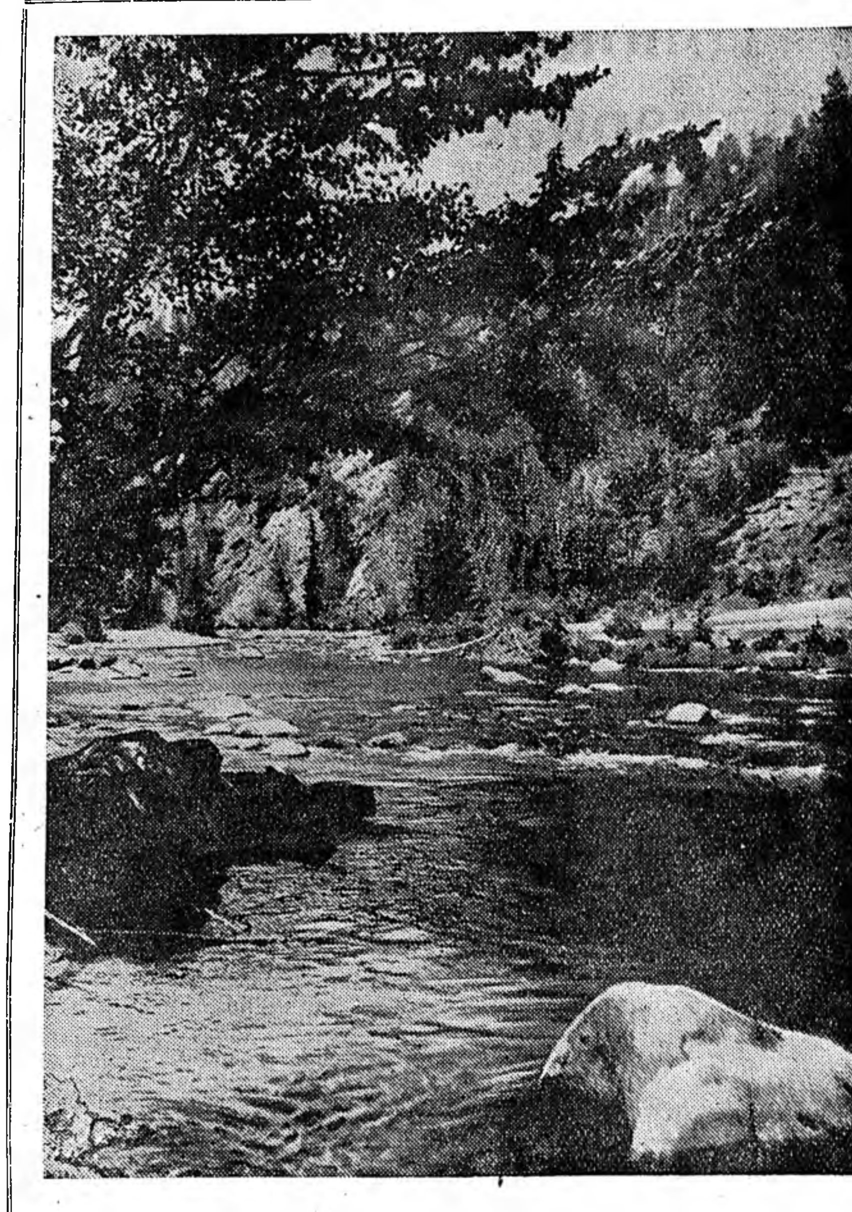
КАИР, июлиин 25. (ТАСС). Оманда Англиин зэбсэгтэ хүсэнүүдэй добтолон ороһонһоо уламжалан эндэ хэсүү шанга байдалай тогтоһондо анхаралыень хандуулһан бэшэг лигиин гэшүүн — гүрэнүүдтэ араб оронуудай лигиин генеральна секретарь Хасуна эльгээгээ гэжэ МЕН агентство мэдээсэнэ.

Англиин сэрэгүүдэй зэбсэгтэ добтолго хэжэ, нисхэл хотынь эзэлэн абаһан 1955 он хүрэтэр Оман хадаа бэеэ даанхай княжество байһан юм гэжэ бэшэг соо тэмдэглэгдэнэ. Тус районда болон сүлөөрэлгын хүдэлөөе дарахын тулада Англи ехэ хэмжээ абаха хүсэлэнтэй байна гэжэ араб оронуудай лигиин генеральна секретарь бэшэг соогоо заана.

БЕЙРУТ, июлиин 25. (ТАСС). «Аш-Шарк» газетын мэдээсэлнүүдэй ёһоор тэмсэлээ зогсоохо тухай Англиин агаарай сэрэгэй хүсэнүүдэй командованиин хэһэн шанга рилтые дүүргэхэһээ шажанай ажал-ябуулагша имам Галеб Бен-Али гэгшын хүтэлбэрээр буһалгаа хэжэ байһан Оманай угсагаатан арсаһан байна. Оманай нислэл хото Назва городһоо, тэрэ шадарайнь нютагуудһаа гаража ошохо тухай эрилтые дүүргэхэһээ буһалгаа хэгшэд мүн лэ арсаа. Харин буһалгаа хэгшэд Маскадай султан Саид Бен-Тимурай сэрэгүүдтэ эсэргүү толгонуудаа бүри шангадхажа, хэдэн шухала пунктнуудые эзэлээ. Буһалгаа хэгшэдые Англиин сэрэгэй самолёдууд бомбодоно, томо бууһуудаар, пулемедуудаар буудана, ракетнэ зэбсэг хэрэглэнэ гэжэ газетэнүүд заана.

«Телеграф» газетын мэдээсэһэнэй ёһоор нефтеэр баян Джебель Фахуд гэжэ нютагые Оманай буһалгаа хэгшэд эзэлэн абаа. Маскадай султан эб зэтэлха дурадхалтайгаар Оманай имамда хандахадань, тэрэнь энэ дурадхал хүлеэн абахаһаа арсаад, империализмһаа оронойнгоо сүлөөлэлгэтэр тэмсэлээ үргэлжэлүүлхэ хүсэлэнтэйб гэжэ мэдүүлһэн байна гээд газетэ заана.

Маскадай султанай булигадаад байгаа һаань, Англиһаа дулдыдажа байдаг Аравийска хахад аралай бусад княжествонуудай хүн зоной дунда буһалгаан эхилжэ болохо гэжэ Лондондо Англиин зонхилхы һонинуудай сошордожо байһан тухай Вашингтонһоо абтаһан мэдээсэлнүүдтэ үндэһэлэн Ливанай хэблэл тэмдэглэнэ.

САЯАНАЙ ХОРМОЙДО. О. Березновой фото-этюд.

Нүүдэл худалдаа наймаан

Мори тэргээр ябажа, нүүдэл наймаа эмхидхэдэг Советскэ сельпогой наймаалагша нүхэр Будаева Хэжэнгын аймагай Хрущевой нэрэмжэтэ колхозой гэшүүдэй дунда хүндэтэй болонхой. Энэ нүхэр холын бригаданууд, отара, гүүртэнүүдээр ябажа, малшад, таряашадые шухала хэрэгтэй эд бараагаар таһалгаряагүй хангана.

Нүхэр Будаева мүн һурагшадай, үхибүүдэй, залуушуулай эрилтые хүсэд хангаха гэжэ оролдодог. Залуу басагадта лентэ, һам, духи, крем гэхэ мэтые, һурагшадта — [illegible] рандаш, саарһа, гуурһа ба бу[illegible] зүйлнүүдые хододо абажа яба[illegible] юм.

Эдэбхитэй наймаалагша өөр[illegible] өө гол ажалые һайнаар дүүр[illegible] һээ гадна Югта, Шаралза [illegible] культбазануудта байдаг найм[illegible] лагшагүй ларегуудта эд бараа [illegible] жа табидаг байна.

Иигэжэ ажаллаһанайнгаа [illegible] нүхэр Будаева эд бараанай э[illegible] сын талаар даалгабаряа худо[illegible] 130—140 процент хүрэтэр дүүр[illegible]

Д. Колмако[illegible]

Түрүү комбайнернууд тухай брошю[illegible]

Бурят-Монголой гүрэнэй номой хэблэл «БМАССР-эй түрүү комбайнернуудай хүдэлмэриин дүй дүршэл» гэһэн И. Бурмистровай бэшэһэн брошюра хэблэлһээ гаргаба. Энэ брошюра соо Селендумын МТС-эй комбайнер М. Ковалевскиин, Түнхэнэй МТС-эй комбайнер Д. Истаевай, Цагаан-Усанай МТС-эй комбайнер И. Плюснинай ба бусад түрүү комбайнернуудай [illegible] дүршэл согсологдонхой.

Брошюрань «Таряа хурял[illegible] техникые һайнаар хаpyyл[illegible] «Газарые тарилгада бэлэд[illegible] «Хуряалгые гэрлэтэйгөөр үн[illegible] хэ», «Соломоёо баранинь суглу[illegible] жа абаха», «Таряа амяарлан [illegible] рялгые үргэнөөр нэвтэрүүлгэ[illegible] бүлэгүүдтэй.

Лотерейн билетдэ тудаһан шүүбэри түлэгдэ[illegible]

Улан-Удын нөөсэлгын кассанууд июль һарын түрүүшын хахадта «Залуушуулай Бүхэсоюзна фестиваль» гэжэ 2000 лотерейн билетдэ тудаһан шүүбэринүүдые түлэбэ. Тэрэ тоодо «М-72» маркын мотоцикл, цигейкэ, дэгэл, баян, аккардио[illegible] «ЗИЛ-Москва» маркын холод[illegible] ник гэхэ мэтэ үнэтэ шүүбэрин[illegible] тудаһан байха юм.

Н. Петров[illegible]

БОЛЬНИЦЫН БАРИЛГА ДЭЭРЭҺЭЭ...

Үдэ голой урда бэедэ, хэдэн жэлэй саада тээ нарһа модоной шуужа байһан газарта мүнөө 3—4 дабхар, томо томо гоё, һайхан байшангууд харагдана. Зариманиинь баригдажа дүүрээд сагаадагданхай, олонхинь үшөө баригдажа байна.

Энэ хадаа республикын больницын эмнэлгэ аргалалгын газар гэшэ. Эндэ терапевтын, хирургын таһагууд, поликлиникэ, медицинскэ хүдэлмэрилэгшэдэй ажаһуха байрын хэдэн гэрнүүд болон бусад олон барилга бодохо юм.

— Больницын барилгада гансахан энэ жэлдэ гүрэнэй зүгһөө 9 миллион гаран түхэриг мүнгэн һомологдоһон байна. Жэлэй дүүрэтэр манай барилгашад хамта 11 барилга, тэрэ тоодо поликлинико, хирургиин корпус, котельнэ, овощехранилищи, байрын 4 дабхар хоёр гэрнүүдые барижа ашаглалгада үгэхэ түсэбтэйбди гэжэ «Бурмонголстрой» трестын барилгын 4-дэхи управлениин начальник нүхэр Антонов хэлэнэ.

— Һаяхан поликлиникэ барижа дүүргээд, ашаглалгада тушаагаабди. Мүнөө барилгашадай гол хүсэниинь хирургиин корпус барилгада табигданхай, гэжэ тэрэ мэдүүлнэ.

Хирургиин корпус. Энэ хадаа томо мантагар, 4 дабхар байшан юм. Хананы үни бодхоогдонхой, мүнөө үедэ досоо газааһаань гоёолтын, түхеэрэлгэ тодхолгын хүдэлмэри түлэг дундаа ябажа байна. Эндэ уран дархашуулые,

электригүүдые, штукатурщигуудые, арматурщигуудые хаража болоно. Зариманиинь электрын утаһа татана, нүгөөдүүлынь ханынь досоо газааһаань шабана, уран дархашуул пол дээрэ паркет дэбдинэ.

— Энэ бригада һайнаар ажаллажа амжалта түйлажа байнаб, гэжэ прораб Микуличһаа һуралдангүй нүхэр Шульмагай хүтэлбэрилдэг уран дархашуулай бригадые нэрлэбэ.

Нэрээшье энэ бригада эрхим шалгартай һайн ажалшадаа шалгарна. Бригададань 7 хүн хүдэлмэрилнэ. Бригадын гэшүүн бүхэн модоной дарханай, плотнигой, паркетчигэй мэргэжэлтэй болонхой, алишье хүдэлмэриень хэхэдээ даалгабаряа ходоодо 2—2,5 дахин үлүүлэн дүүргэнэ.

— Барилга дээрэ хүдэлмэрилхын тула гансахан лэ мэргэжэлтэй байжа болохо юм. Юрын модошо дархан байбал гансал хүдэлмэри хэжэ шадахагүйш, харин хажуудаа байһан уран дархашуулай хүдэлмэри хэжэ шадахагүй байхаш. Ганса мэргэжэлээр таараха хүдэлмэри бэдэрээд ябабал үнэтэ сагаа миил гээжэ үндэр бүтээсэтэйгээр ажаллажа шадахагүйш,— гэжэ нүхэр Шульма хөөрэнэ.

Энэшье тон зүбтэй хөөрөөн. Нүхэр Шульмагай хүтэлбэрилдэг бригадынхид олон мэргэжэлтэй болоһон дээрэһээ энэ тэрэ хүдэлмэри бэдэржэ эндэ тэндэ сагаа баража, тэнэжэ ябадаггүй, ерэһэн газартаа дархашуулай хэхэ бүхы хүдэлмэри бүтээдэг юм. Тиимэ хадаа үндэр бүтээсэ түйлажа байна. Бригадын гэшүүдһээ В. Е. Куйдин, Ю. К. Лейтис гэгшэд бусадта жэшээ харуулна. Тэдэнэр мүнөө үедэ 3-дахи дабхар дээрэ юрын болон уран дархалалгын хүдэлмэри дүүргээд, полдонь паркет дэбдээд, 2-дохи дабхарта ороод ажаллажа байна.

Барилгашадай олон мэргэжэлтэй болоод ажаллахадаа һайн үрэ дүн түйладагынь мүн нүхэр С. П. Зайцевай хүтэлбэрилдэг шулуушадай комплексно бригадын дүй дүршэлһөө элитээр харагдана.

Сергей Петрович Зайцев хадаа хоёр жэлэй саада тээ ороной түрүү барилгашадай жэшээгээр комплексно бригада эмхидхэһэн байха юм. Бригададань хамта 17 хүн, тэрэ тоодо, дархад, шулуушад, бетонщигууд оролсоно. Гэрэй хана шулуугаар бодхоожо эхилбэл, тэдэнэр гэшүүр табижа үгэхэ дархашуулые хүлеэжэ, сагаа гээжэ байхаяа болихонхой. Мүн этаж хоорондын хушалтые бетондохо ажал өөһэдөө хэдэг болоо. Иигэжэ гэрэй хана бодхоожо эхилбэл тус бригада һуурияһаань эхилээд оройдонь хүрэтэр бүхы ажал дууһан хэнэ.

Бригадын эмхидхэгдэһэн түрүүшын үедэ бригадада ороһон шулуушад, бетонщик, дархан нэгэ нэгэ мэргэжэлтэй байгаа һаа, мүнөө тэдэнэр алишье хүдэлмэрине хэжэ шадаха болонхой.

— Үдэрэйнгөө даалгабари манай бригада 200 процентһээ доошо дүүргэдэггүй. Мүнөө хирургиин корпусто автомашинаар дутэлжэ ерэхэ шулуун хэрэлсээ бодхоожо дүүргэнэбди. Иигэжэ айлнуудай байха гэрэй 2-дохи дабхарые бодхоожо эхилхэмнай. Хэрэгтэй хирпиисэ, шулуунай байбал бидэнэр ойрын болзорто энэ хүдэлмэрээ дүүргэхэбди,— гэжэ нүхэр Зайцев найдабаритайгаар хөөрэнэ.

Шулуушад М. Павлюкас, С. Григорьев, С. Братчиков, модошо дархан В. Бояркин гэгшэд үндэр бүтээсэтэй ажаллажа барилгашадай дунда хүндэтэй болонхой.

Больницын барилга дээрэ ажал эсэхэй хүдэлмэри оньһожоруулха талаар бага бэшэ оролдолго гаргагдана, бии байһан механизмууд үндэр бүтээсэтэйгээр ашаглагдана.

Гэрэй ханые газаа талаһаань шабалга механическа компрессорээр хэгдэнэ. Энэнь ажалай бүтээсые хэды дахин дээшэлүүлхэһээ гадна, штукатурдалгада хэрэгтэй холидоһые (раствор) 2—3-дахи дабхарта шэрэжэ гаргаха хүндэ хүшэр хүдэлмэриһөө 2—3 хүдэлмэришэдые сүлөөлнэ.

Больницын барилга дээрэхи түрүүшүүлэй дундаһаа экскаваторщик Ферапонт Алексеевич Левушкиние тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Эртэ үглөөнэй һэрюунһээ эхилжэ экскаваторай хүнхинөөн ойро талын дайдаар дуулдадаг.

— Зунай халуунай үедэ ажалда гарахаяа үглөөнэй 8 часые хүлеэгээд байбал экскаватораар горьтой юумэ хэхэнь бэрхэтэй. Үдэрэй халуунда экскаваторай мотор халажа, хүдэлжэ байһан хүнэйшье ажаллахань бэрхэтэй байдаг. Тиимэһээ би ажалай саг хүлеэнгүй, [illegible] үглөөнһөө эхилжэ ажаллада[illegible] Бэсдэшье амар, экскаватор[illegible] наар худэлдэг, «Э-353-303» мар[illegible] экскаватор дээрэ хүдэлмэрилжэ, [illegible] хэр Левушкин халаан бүрин[illegible] даалгабари ходоодо холо үлү[illegible] дүүргэнэ.

Эмнэлгэ, аргалалгын газар[illegible] барилга саг болзортонь дүүр[illegible] тула барилгын 4-дэхи участ[illegible] барилгын ехэхэн ороолдо [illegible] гана. Гэбэшье, тэдэнэй ажал хү[illegible] мэрида олон бэрхэшээлнүүд уша[illegible] Нэн түрүүн санитарна, электр[illegible] түхеэрэлгэнүүдые тодхолго [illegible] удаанаар хэгдэнэ. Эдэ хүдэлм[illegible] хэхэ тусхай предприятинууд (С[illegible] электро, «Спецстрой» болон бу[illegible] барилгашадай захил саг бо[illegible] тонь дүүргэнэгүй. Энээн дээр[illegible] боложо зарим тушаа барилга[illegible] зогсожо миин байна. Мүн за[illegible] хүдэлмэрээ хоёр дахиншье [illegible] ушар үзэгдэнэ.

Больницын барилга хадаа [illegible] оной элүүрые хамгаалха ту[illegible] манай түрэл Коммунистическэ [illegible] тиин, Советскэ правительствын [illegible] додоо табижа байдаг анха[illegible] олониитын элитээр гэршэлнэ. [illegible] мэ барилгын хүдэлмэридэ [illegible] байһан дутуу дунданууда [illegible] усадхажа, энэ барилгые хараа [illegible] зортонь дүүргэхэ гэшэ бари[illegible] шадай нангин үялга болоно.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: ашаглалгада [illegible] тэһэн шэнэ поликлиникэ харуу[illegible] дана.

Д. ЦЫБИКЖАПОВ[illegible]

Редактор Д. Л. ЛОБСАНОВ.

Адрес редакции: г. Улан-Удэ ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора 46-32, зам. редактора—32-74, отв. секретаря— 27-37, отделов: партийной жизни, сельского хозяйства — 47-59, пропаганды и переводов —35-14 культуры и быта, промышленности — 34-05, местной информации и писем — 24-74, корректорская — 32-67, бухгалтерия 37-32. Для междугородных переговоров — 16.

Н 00482. Типография Министерства культуры Бурят-Монгольской АССР Зак. № 3839.